

ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ

Всичко за „Християнски Свѣтъ“ се изпраща до:
Лавелъ Мишковъ — Варна.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ
За България 3 лв. За странство 4 лв. Всичко въ прѣдплата.

Стоянъ Ватралски.

Лозивътъ на мъдростъта.

Мисли за нашитѣ управници и първенци.

НАРОДНИ СТРАЖУ.

На поста си, безъ смутъ и колебание,
Мисли, трезвей и всеминутно бди;
Не щемъ отъ тебъ слѣдъ краха оправдание,
А бдителность и бистръ умъ прѣди.

ПОРОКЪТЪ НЕХАЙСТВО.

Злата послѣдица
Слѣдва естествено
Не само злобното
Намѣрение,
Но и лѣнивото
Немарение.

ОПАСЕНЪ СТРАЖЪ.

Не е ли вѣрна тазъ подумка старата:
„Когато кучето не знае
Кого, кога и какъ да лае,
Самó вълка накарва у кошарата.“

СИЛА И РАЗУМЪ.

„Умъ царува, умъ робува.“

Чети днесъ въ роднитѣ патила
И тозъ урокъ — ултиматумъ:
Че по-добръ е умъ безъ сила,
Нежели сила, но безъ умъ.

О вий слѣпи прогледнете,
Отхвърлете глупостъта;
Спрѣте се и обмислѣте
Позива на мъдростъта:

Който търси, вѣнъ отъ Бога,
Редъ и мъдростъ у свѣта,
Ще намѣри зла неслога,
Дивъ мятежъ и шурота.

Търси ли въ свѣта безбожник
Миръ и обичъ, безъ Христа;
Ще намѣри тамъ възможни
Смутъ и злобна пустота.

Пусть е тозъ животъ и злобенъ,
Лихъ душевенъ пуцинакъ,
На сжичински адъ подобенъ,
Въ подлостъ, низостъ, есрадъ
и мракъ.

Пусть е тоя свѣтъ безъ Бога,
Сганъ отъ луди безъ разборъ;
Смисълъ нѣма, а тревога,
Глупостъ, гибель, мразъ и моръ.

Свѣтскій животъ общава
Всички радости въ свѣтътъ,
Но той може и той дава
Отчаяне, жлъчь и смъртъ.

Стоянъ Ватралски.

Моето въ Англия себепосланство.

(Статия четвърта, слѣдваща отъ брой 6).

Не само въ почвеното, а и въ общественото поле плодетъ се увеличаватъ и умножаватъ при добра, грижлива обработка. Резултатитъ отъ моята въ Англия дѣйностъ бѣха и морални и материални.

Моралнитъ, разбира се, бѣха най-важни. Нѣмамъ претенции, че лично азъ съмъ създателя на английската къмъ България симпатии — тя бѣше отзвукъ на военнитъ въ Тракия подвизи и главно плодъ отъ влиянието на Гладстона, пробългарско влияние, разширено отъ сподвижниците му и продължено отъ множество неговии послѣдователи и обожатели, — ала не по малко е вѣрно, че съ моитъ шестмѣсечни трудове, даже съ моето въ английска срѣда присѣствие, азъ подклаждахъ, разширявахъ и усиляхъ туй безцѣнно за насъ настроение. Авторитетни вѣстници и високоуважавани личности говорѣха за мене думи, приписваха ми общественое значение, отдаваха ми публични почести, които би било нескромно да процитирамъ. Обаче, въ тѣзи скжии за менъ прояви, азъ виждахъ и не можехъ да не чувствувамъ, че азъ вече имахъ дѣлъ въ популяризиране освободителната война¹⁾, фактъ който напълно оправда и оправдава моето себепосланство.

Най-важенъ между страничните резултати на моята мисия бѣше този, който се изрази въ крупни парични помощи, както и въ доста голѣмо количество на дрехи, одеала и болнични потрѣби. Макаръ и да не получихъ нито стотинка подкрѣпа отъ нашето правителство, нито искахъ, нито приехъ такава отъ другадъ, азъ изпратихъ десетки хиляди левове въ България и по нѣколко хиляди въ Гърция, Сърбия и Черна гора. Слѣдъ всѣка моя рѣчь и сказка азъ апелирахъ и за материални помощи за болнитъ и раненитъ прѣзъ войната. Събранитъ суми и вещи се изпращаха до Балканския комитетъ, Леди Мондъ и други опрѣдѣлени за такава цѣль фондове, а нѣкои се отираваха направо до царица Елеонора и други лица въ България. Имамъ основание да вѣрвамъ, че отъ 50,000 до 150,000 х. лева сж достигнали България като послѣдица на моето прѣмо или косвено влияние²⁾.

1) Азъ знаехъ войната за *освободителна*, както се обяви въ царския манифестъ, та за това имахъ и желание и мораленъ куражъ да я защита прѣдъ хуманното английско общество.

2) Дълга на четеца едно обяснение защо не мога да опрѣдѣля точната цифра, а за общъ твърдъ съ увѣреностъ. Азъ лично

Двата туку описани резултати — всѣки отъ които оправдава моята мисия — бѣха сами послѣдица на голѣмото довѣрие, което, както прѣди споменахъ, азъ си бѣхъ спечелилъ въ Лондонъ и което довѣрие ме сподоби съ растяще обществено положение въ Англия.

Тяжестта и необходимостта на работа както моята може да се мѣри и негативно. Слѣдъ завръщането ми у дома, обянието на България бърже спадна и прѣзъ втората война съвсѣмъ изчезна. Сжщо и паричнитъ помощи отъ Великобритания почти прѣсѣкнаха. Това не бѣше случайно, нито се дължеше, както налитъ вѣстници пишеха, изключително на вражи клевети. А се дължеше и на това, че нѣмаше кой да слѣдитъ клевети въ прѣсата и да ги опровергава. Съ други думи, защото на България липсваше всѣкаква публична стратегия.

Азъ бѣхъ принуденъ, по липса на срѣдства, да се завърна въ България безвръме. Това сторихъ неохотно и съ голѣма скърбъ. Понеже вѣрвахъ, и сега положително мисля, че ако бѣхъ подкрѣпенъ за да продължавахъ тамъ работата си, и ако имахме изъ стратегично избрани държави и други агитатори, резултатитъ отъ войната и договоритъ щѣше да бжде по-другъ. Въ Лондонъ, тоя центръ на високата мирова дипломация — съ тяжестта на довѣрието на което се радвахъ — азъ можехъ и щѣхъ да отбия всичкитъ по нашъ адресъ клевети, та България нѣмаше да бжде, както стои прѣдъ външния свѣтъ и до днесъ, съ зацапано лице. Нѣщо повече: ако нашето правителство бѣ ме що годъ подкрѣпило; ако то, напр., харчеше за моята въ Ан-

мразя да боравя съ чужди пари, па били тѣ и за благотелни цѣли. Това ми настроение се увеличи и по други съображения. Прѣди нѣколко години еднъ македонецъ събарахе помощи въ Америка. Много хора и нѣколко вѣстници казваха, че частъ отъ събраната сума се залѣпила на събирача по рацѣтъ. Дали бѣше право или криво това обвинение, не знамъ; но азъ рѣшихъ да избѣгна самата възможностъ за подозрѣние. Затова прѣди още да трѣгна отъ дома, рѣшихъ: *чужди пари докато съмъ въ Англия прѣзъ моя рѣчь никакъ да не минаватъ*. Това азъ фанатично изпълнихъ. Кога при покана да държа рѣчь ме питаха: „Колко земате?“. Азъ отговарихъ: „Колкото дадете на едикой си фондъ за облекчение на болнитъ и ранени“. Кога ми подаваха събраната сума за да я прѣдамъ дѣто трѣбна, азъ всѣкога отказвахъ да ги приема, като молѣхъ да я прѣпратятъ по другий или по пощата. Ето защо чужди пари докато бѣхъ тамъ никога не минаха прѣзъ моитъ рацѣ. Азъ само случайно узнавахъ какви суми се събираха и изпращаха. Тѣй, напримѣръ, при най-послѣдната ми рѣчь, държавна на 11 априлъ (н. к.) въ Мейденхедъ, любезната Леди Илангъ, на чийто усилия и влияние се дължеше всичкиятъ успехъ, ми каза, че сж се събрали 204 анг. лири (повече отъ 5000 лева). Десетъ такива суми правятъ 50,000 лева, а щѣ азъ съмъ държалъ може би сто публични рѣчи, сказки и бесѣди.

глии агитация полумѣсечно, каквато сума плащаше Даневу въ Лондонъ ежедневно, азъ щѣхъ да работя тамъ до края на войната, щѣхъ чрѣзъ разни благодѣтелни канали да повърна въ България иждивенитѣ за мене пари десетократно; и ако не сполучехъ да избавя, въпрѣки щурата българска дипломация, още нѣколко македонски градове; най-малко щѣхъ да възбудя общественото мнѣние да настоя за гарантиране езиковитѣ и религиозни права на поробеното българско население. За нещастие, всичко това азъ като частно лице не можахъ да извърша по липса на държавна подкрѣпа. Тая мисль и до днесъ ме измъчва.

„Отъ всички душегровни мисли

Изричани отъ скърбни люде

По-скърбна има ли отъ тази:

Уви, туй можеше да бжде!“

Азъ обаче имамъ една морална, и за мене лично, една скъпа утѣха: чувството, че изпълнихъ мѣрката на отечествения си дългъ; тѣши ме съзнанието, че заедно съ моя онеправданъ народъ, азъ станахъ по-скроменъ, по-тѣжко задълженилъ, като послѣдница отъ балканската война. Макарь и да не може да се каже за моята заслуга: „тя струва колкото една стохилядна армия³⁾ и никой съвѣстникъ не ще отрече, че съ

3) Това се каза за г-жа Олга Новикова, която, прѣз руско-турската война 1877—1878, вършеше подобно на моята работа въ Лондонъ въ полза на Русия.

своето въ Англия себепосланство азъ извършихъ сто пѣти повече нѣщо, отколкото можехъ сторить прѣзъ това врѣме въ България. Ако е непълноплодна моята за отечеството жертва — както е безплодна по-героичната оная на Люле-бургазския ми братъ — виновница за това е българската гламава дипломация⁴⁾.

Прочее, съ моето шестмѣсечно себепосланство, съ това изключително и доброволно изпълнение на своя отечественъ дългъ, азъ лично печеля — вървамъ нѣма да ми се откаже — едно значително прѣимущество. Азъ си извоювахъ правото да критикувамъ гробаритѣ на България и правото да бжда чутъ отъ българския народъ.

Красносело, при София.

4) Това ми припомня и друга моя макаръ и ялова утѣха. а именно, че моята идея за пробългарски агитатори въ странство, съ цѣль да въздѣйствуватъ на общественото мнѣние, сега се признава и цѣни отъ всички. Кой сега не признава, че „България бѣше дипломатически неподготвена,“ и че „и ние трѣбваше да имаме както сърбитѣ и гърцитѣ защитници на каузата си въ странство.“ Даже моята идея биде отчасти приложена отъ кабинета Радославовъ. Тя обаче остана слабоплодна поради двѣ съображения: първо, защото се приложи късно, чакъ слѣдъ Букурешкия договоръ, т. е. бѣше „подиръ дъждъ качулка.“ Освѣнъ това, като не включиха въ английската депутация и мене, тѣ разпоредителитѣ онеправдаха не толкова мене, колкото народното дѣло. По това врѣме (августъ 1913 г.) никой другъ българинъ нѣмаше почва тамъ за работа, и ако можеше нѣщо да се стори въ Англия, само азъ можахъ да го сторя.

Войната погледната отъ християнска точка зрѣние.

Най-послѣ, отдавна димящия европейски вулканъ, затуляенъ и покриванъ съ „конгреси за миръ“, икустивно потушванъ, е събралъ всичката си енергия, за да изригне съ сила до сега не изпитана и да изхвърли смъртоносна лава до сега невидена и нечута.

Европа, „християнска“ и цивилизована Европа, която до вчера осмъждаше, а Франция и днесъ не е спрѣла отъ да осмъжда България като варварска страна, — тая „хуманна“ и просвѣтена Европа до зѣби се въоръжила, вдигнала е на кракъ всичко живо и дава заповѣдъ на своитѣ модерно приготвени армии да се нахвърлятъ — върху кого? едни върху други, съсѣдъ върху съсѣдъ, раса върху раса, съюзници върху съюзници — чловѣци върху чловѣци!

Цѣла Европа е въ пламъци! Защо? Защото нѣкой си Францъ Фердинандъ е убитъ отъ сърби? Защото Сърбия не иска да изпълни исканията на Австро-Унгария? Не, не. Това сѣ маловажни причини. Една Австро-Унгария и Германия нѣма да се биятъ за човѣка Францъ Фердинандъ. Една Русия нѣма да вдигне на кракъ казациѣ заради малка Сърбия. Причинитѣ за европейската война сѣ дълбоки, стари, расови причини. Кой ще владѣе и управлява и диктува въ Европа? Нѣмцитѣ или славянитѣ? Ето,

една историческа причина, която подклажда великия и стихийенъ европейски пожаръ. Алчността за по-голѣми пазари, за повече земя, за по-голѣми богатства, ето друга историческа причина която кара „инглишъ“ наречениѣ християнски държави да вадятъ ножа отъ ножницата за да отсекаѣтъ главата на свои братъ. — Да, плодътъ на безбожието е грѣхъ, а плодътъ на грѣха е смъртъ. Всеобщото размирие е изчадие на всеобщото нечестие.

И забѣлѣжете, това става въ едно врѣме, когато най-много се говори за миръ, когато тонове се посѣщаватъ сѣ на тази тема, когато конгреси се държатъ сѣ за въ полза на мирътъ. Миръ, миръ, а ето че нѣма миръ! Крѣвътъ още не е засъхнала отъ балканската война, ранитѣ още не сѣ заздравели, гробовѣтѣ на хилядитѣ жертви още не сѣ буренясали, ей, едвали дочакахме годишнината отъ позорния Букурешки договоръ и ето, павителитѣ и крѣпителиѣ на мирътъ даватъ сигналъ за война, жестока, ужасна, всеобща война!

У насъ неволно се подига въпросътъ: дѣ останаха миролюбивитѣ европейски дипломати? Дѣ сѣ проповѣдникитѣ на мирътъ? Къдѣ останаха конгреситѣ за миръ и тѣхнитѣ рѣшения? Има ли въ „хри-

стианска“ Европа християнски църкви, християни и защо мълчат, защо нехаятъ? Человѣчеството се намира надъ пропасть, дѣ е Христовата църква да го избави? Уви! сѣкашъ вчера е била оная тъмна и кървава епоха, когато за прѣвъ пѣтъ прозвучаха думитѣ на Богочеловѣка: „Миръ на земята.“ Като че само единъ мигъ ни дѣли отъ онова мрачно минало, когато човѣшкия животъ не се цѣнеше. А то вѣкове сж минали, поколения сж идвали и заминавали, тронове се издигали и падали, държави се основавали и затривали, и ето, днесъ, двадесетия просвѣтенъ вѣкъ ни показва, че човѣчеството малко се е промѣнило, малко се е издигнало и сѣва ли е разбрало значението на Исусовитѣ думи: „Миръ на земята.“

Наистина, една Англия, която отскоро почна да се почита у насъ, опита се да спрѣ пожара. Намѣриха се хора разумни, съ християнско сѣрдце и душа въ Англия, другъ Гладстонъ може би, и пожелаха да не се лѣе кръвъ, да не се обръща Европа въ пепелище и безкрѣстни гробища. Велика Англия помисли въ този моментъ за цѣлото човѣчество, помисли можи би първомъ за себе си, но тя не забрави и насъ, и когато покани великитѣ сили на конференция за да рѣшатъ спорнитѣ въпроси, тя винаги хуманна и просвѣтена, извърши единъ великъ дългъ къмъ цѣлата човѣческа раса, искайки на всѣка цѣна да запази общия миръ.

Но, не я чуха. Не искаха да я чуятъ. Егоизмътъ, алчността и вълчатата природа у останалитѣ велики сили наддѣлеха и отхвърлиха прѣдложението на Англия.

Е, добръ. Англия бѣ рѣшила до край да запази мирътъ поне за себе си. Тя не иска да воюва. Може би така ѝ диктуваха интереситѣ: за насъ това не важи. Нейното желание за миръ това е което ни радва. Тя обяви неутралитетъ. Можа да спечели и Италия на своя страна.

Но, уви, това трая денъ до пладнѣ. Телеграфътъ разнесе като молния страшната вѣстъ: „Англия обявила война на Германия. Сто и шейсетъ грамадни морски единици на Велико-Британия се пуцатъ въ ходъ, да разрушаватъ, да унищожаватъ, да умъртвяватъ.“

Най-малката надежда, която имавме за миръ и тя угасна. Мирътъ е застрашенъ. Хората се показваха такива, каквито сж: егоисти за своето и готови кръвъ да лѣятъ за да придобиятъ по-големъ облаги. Това е съвършена и просвѣтена Европа. Сега тя е въ истинския си видъ. Който не умѣе да се бие, да сипе огънь, той не струва нищо — просвѣта, култура, цивилизация — това е помощъ за по-големъ топове, за по-скорострѣлни пушки и по-обучени войници. Това е ужасно, то е чудовищно, но истинно, дѣйствително.

И тъй, всякия свѣтъ е на кракъ да се бие. О, ний мислимъ въ този моментъ за онѣзи, които макаръ и непознати намъ, отиватъ на касанищата. Мислимъ за нѣмци, за славяни, за французи, за англо-саксонци, за японци и пр. и пр. които силомъ сж заставени отъ короновани главни поради духовно невѣжество, поради духовна слѣпота, поради безвѣрие и безбожие да отиватъ на война, да образуватъ човѣшки касанища и да затриватъ въ тѣхъ милиони човѣчески създания.

Войната е била всѣкога зло. Само единъ пиянъ

човѣкъ може да я възпѣва и да я иска. Войната е пѣкълъ. Тя е рѣка отъ кръвъ, която се залива въ море отъ кръвъ. Съ никакви цѣли и причини никой не може да оправдае войната. Била тя Балканска, Американска, Европейска, тя е зло, и длѣжностъ на всѣки християнинъ е да се бори противъ това зло.

Не е право да се прахосватъ толкова милиони и милиарди левове за поддържане на армии и водене на войни, когато ние се нуждаемъ отъ пари за много други отъ послѣдна необходимостъ нѣща. Ние може да сме богата нация, но ние нѣмаме право да пилѣемъ паритѣ, защото ние сме само надзиратели и ще трѣбва да даваме смѣтка прѣдъ великия господаръ за нашето надзирателство. Ние сме повикани и длѣжни да употребимъ нашето злато, да ли то е много или малко, да го употребимъ за доброто на човѣцитѣ и за славата Божия. Какво ний притежаваме, което не сме получили отъ Бога? Не сме ний които правимъ житото, памукътъ, коприната и желѣзото, които обръщаме въ пари и пълнимъ джебчетѣ и банкитѣ съ тѣхъ. Богатството е дадено намъ за да направимъ щастливи човѣческитѣ сѣрдца и домове. И горко ни, ако го пилѣемъ за устрояване на човѣшка касанища, като миналата и тая сега въ Европа. Ние нѣмаме достатъчно богатство за да направимъ половината нѣща, които трѣбва да се направятъ. Нашитѣ пѣтици, за примѣръ, сж развалени и лоши. Милиони могатъ да се изразходватъ за тѣхъ, ако ние сме достатъчно богати. Нашитѣ пристанища приличатъ на развалини. Десетки милиони лева трѣбва да се похарчатъ за тѣхъ, ако искаме да издигнемъ страната ни въ търговеско отношение. Нашитѣ рѣки, повечето отъ тѣхъ сж нерегулирани и много често правятъ пакости на населението. Това не би се случило, ако имавме пари да поправимъ брѣговетѣ имъ. Нашето земледѣлие е останало назадъ. Държавата трѣбва да похарчи хиляди лева за да го развие и модернизира. Нашитѣ държавни и общински здания въ много градове, сж негодни за работа и много отъ тѣхъ сж за ерамъ на държавата ни. Има училищни здания, където никой богатъшъ не би оставилъ добитѣка си, а въ тѣхъ се възпитаватъ и учатъ дѣцата ни. Милиони лева сж нуждни за образователното дѣло у насъ. Милиони лева сж нуждни за болници и сиропиталища, за приюти и домове за инвалиди. Огромни сж нашитѣ народни нужди, които не търпятъ отлагане. И когато виждамъ колко милиони лева се харчатъ ежегодно за милитаризма и колко милиони лева се хвърлятъ въ войната, и слушамъ отчаяния писъкъ на сиромаситѣ въ нашитѣ градове и села, азъ чувствамъ нѣщо да ме кара да викамъ: Господи, бѣди милостивъ къмъ насъ, прости и прѣмахни нашата слѣпота, нехуманостъ, недѣлгавостъ и бездѣлна безчувственостъ!

Повтарямъ, грѣхъ е да се пилѣятъ пари. Това е вѣрно за отдѣлната личностъ тъй, както и за народитѣ. Пилението на пари е грѣхъ, който е равносильенъ на разорение. Ако ние имаме пари за горене, нека ги изгоримъ върху олтаря на човѣчеството.

Право ли е да се товарятъ хората съ тяжести, които тѣ не могатъ да носятъ? Право ли е да се убиватъ хората? Милитаризма е единъ тежъкъ товаръ, който смазва народитѣ. А войната е касанища, която поглѣща милионенъ човѣшки животъ.

„Топоветѣ и пушкитѣ,“ казва Лютеръ, „сж кървави и проклетни машини, управлението на които хората сж научили отъ самия дяволъ. Ако Адамъ можеше да прѣдвиди тѣзи грозни орждия, които сж открили неговитѣ дѣца, той вѣроятно би умрѣлъ отъ тъга.“ И тукъ му е мѣстото да подчертаемъ широко, че нашия великъ Спасителъ Исусъ Христосъ е запрѣтилъ на своитѣ ученици, на християнитѣ да убиватъ. Християнството е несъвмѣстимо съ милитаризма, съ войната. Християнитѣ въ Европа, въ цѣлия свѣтъ,

трѣбва да спратъ тая всеобща война, съ своя протестъ, съ своя рѣшителенъ отказъ да отиватъ да се биятъ. Споредъ думитѣ на Христа, християнитѣ сж хората, които сж повикани да водятъ и да спасятъ свѣта. Тѣ сж свѣтлината, която показва нѣжта. Тѣ сж солта, която запазва държавитѣ отъ загниване. Тѣ сж апостолитѣ на Божията любовъ. И наша християнска работа е да основемъ на тая земя царството на братство, царството на всеобщия миръ.

Д. Божковъ.

Всеобщата война и свършекътъ на свѣта

(Богумилска легенда)

Тая богумилска легенда е много популярна между паслението по отсамнитѣ поли на Сакаръ-планина. Тя е свързана до нѣкадѣ съ самата планина. „Когато Сакаръ-планина бѣде на изсичане; когато добитѣкъ нѣма да пасе въ нея; когато кравитѣ нѣма да се телятъ, пѣкъ и да се телятъ, нѣма да виждатъ своитѣ телци, защото хората ще ги колятъ, докато още сж млѣчни; когато и женитѣ ще прѣстанатъ да раждатъ, защото не ще има мѣсто за повече хора на земята и защото всички така ще бѣдатъ егоисти, че не ще мислятъ за потомство, не ще искатъ да се грижатъ за друго, освѣнъ за своитѣ лични облаги, когато всѣки ще живѣе за себе си и всички ще бѣдатъ противъ всички; когато Христовото учение за услужване на другитѣ, за жертвуване и самопожертвуване за ближнитѣ бѣде изостанено и забравено; когато черквитѣ, които отъ черкви на бѣднитѣ, станатъ изключително черкви на богатитѣ и ще се поставятъ въ услуга на богатитѣ и силнитѣ, за да бѣдатъ и тѣ чрѣзъ тѣхъ силни и богати; когато по тоя начинъ, на земята се възцари не Богътъ на милостята, правдата и любовта, а противникътъ на Христа, князътъ на мира сего“, князътъ на неправдата и насилието, тогава всѣки ще поиска да владѣе другитѣ, и тѣхнитѣ земи и богатства, всички ще искатъ да бѣдатъ надъ всички и ще настане всеобща война, за която народитѣ ще се готвятъ за дълги години, ще се въоръжаватъ и прѣвъоръжаватъ по сухо и по море, а сжщо така ч *по море*. Войната ще се започне зарадъ „султанскитѣ земи“—кой да владѣе тия земи, кога на султанитѣ дойде врѣме да си идатъ отъ тукъ Балканитѣ*) ще бѣдатъ една отъ главнитѣ арени на борбата на великитѣ армии. Ние тукъ ще бѣдемъ *подъ кракъ*. Нашата земя ще се обърне въ воененъ лагеръ, а възможно и въ пустиня. Войната ще трае три години. То ще бѣде небивала касапница на хора. Тригодишно конче ще потъне въ кръвъ. Всички ще бѣдатъ като пияни. Не ще има трезвенъ гласъ да се обади между хората, защото всички ще бѣдатъ опити отъ кръвъ и луди отъ жажда за надмощие и надвластие. Никой нѣма да си спомни Христовото учение, което гласи: „Нѣма полза за човѣка, ако душата си изгуби, макаръ цѣлата земя да завладѣе; който иска да бѣде пръвъ трѣбва послѣденъ да стане; който се издига, ще се смири, и който се смирява ще се издигне.“

Не ще има нито единъ, който да се сѣти за Христа, за неговата Божествена личностъ, за неговото Божествено учение, което казва: „Кроткитѣ ще наслѣдатъ зе-

мята.“ Не ще има Христови ученици, ще има „християни.“ О, всички ще се наричатъ *християни*. Ще се биятъ въ името на Христа. Ще проситъ всички въ безумието си Христа и неговия небесенъ Отецъ—Бога на любовта и мира—да благослови тѣхното оржие. Всѣки ще моли Бога да благослови неговото оржие. Всѣки ще обръща Бога въ свой слуга и ще разчина Христа, както му диктуватъ неговитѣ лични интереси. И никой нѣма да се сѣти, че Богъ е Богъ, не да ни слугува, а да му слугуваме, да изпълняваме волята му, която е на първо мѣсто да обичаме ближния си, както обичаме себе си. Никой нѣма да се сѣти, че християнството е по цѣлата си сѣщина противъ войната, както е и противъ всѣко убийство, защото още Мойсей на Синай бѣ казалъ: *не убивай!* Т. е. не въ тоя или оня случай, не въ воененъ или миренъ врѣме, а изобщо *не убивай!* А Христосъ каза: „не само не убивай, не бий, но и лоша дума на брата си, *човѣка*, не казвай, защото който оскърбява човѣка той оскърбява *човѣшкия синъ* Христа, който е дошелъ на земята, за да го спаси именно отъ робството на своеовлията, насилието, неправдата—олицетворението на което се нарича въ евангелието *князъ на мира сего*.“

Всички ще се заблудятъ дотамъ, че нѣма да се сѣтятъ за свѣтлия ликъ на Христа, когото въ всѣко друго положение бихме могли да си прѣдставимъ, но само не и въ положението на единъ войникъ, който стрѣля; на единъ офицеръ, който командува да се стрѣля; на единъ държавникъ, който заповѣдва да се командува *убий*, или *бий*, когато самъ Богъ казва *не убий*, или на мѣстото на единъ попъ или владика, който чете манифеста прѣдъ народа за обявяване на международната касапница; на единъ духовникъ, който рѣси младитѣ хубави момчета прѣди да влѣзатъ въ боя сжщо както правилни нѣкога езическитѣ попове и владци, които порѣсвали жертвитѣ съ освѣтена вода прѣди да ги хвърлятъ въ ненаситнитѣ огнени уста на Ваала.

Въ всеобщата война, нѣма да остане никой, който да се държи на страна, който да се погнуши отъ всеобщото човѣкоизтрѣбление и който да вдигне гласъ срѣщу това всеобщо безумие, противъ тая всеобща „мерзостъ прѣдъ Господа“. Всичко туй, което е минало за хумантирано, което е било съ претенция, че сжществувало и се поддържа за доброто на човѣчеството, разнитѣ дружества за мира, разнитѣ човѣколюбиви общества, а най-вече всички оние религиозни общини и черкви, които отъ 2000 години все за Божя любовъ приказватъ и за спасението на човѣка божемъ работятъ,—всичкиятъ

*) Въ легендата е употребена друга дума.

тоя фалшъ ще блъсне въ пълната си голота, защото не ще има черква, която въ името на Бога на любовта да излъже противъ всенародното изтрѣбление, не ще има човѣколюбци които да излъзатъ и дигнатъ гласъ за спасението на човѣка отъ ужаситѣ на всеобщото взаимно изтрѣбление, което ще се вдъхновява отъ княза на тоя свѣтъ и отъ неговитѣ агенти—властитѣ на несправдливостта и потисничеството, каквито жезли да носятъ тѣ, въ каквито мантии и тоги да бждатъ облечени . . .

Земята ще бжде *плътъ*. Ще живѣятъ само за материалнитѣ си интереси и затова ще настане краятъ на свѣта. Когато нѣкога въ прѣдисторическитѣ може би врѣмена хората сѣщо така станали *плътъ*, т. е. яли, пили и се наслаждавали, *всѣки за смѣтка* на другитѣ, Богъ, спорѣдъ библията, потопилъ свѣта съ вода.

Въ всеобщата война свѣтътъ ще се потопи въ кърви. Ще се погребѣ *плътското* човѣчество въ собствени тѣ си кърви. На третата година ще дойде гласъ отъ небето, къмъ страждачето и давещето се човѣчество:

—Стойте, дойде краятъ на *тоя* свѣтъ. Каза ви се прѣди стотини години, че краятъ иде. Сега дойде. Нѣма вече царе и патриарси да имате. Единъ ще бжде вашиятъ небесенъ царь—Богъ, единъ ще е вашиятъ духовенъ пастирь—Христосъ. Единъ ще бжде основниятъ за всички народи законъ—евангелието Христово—учението и правилата за всеобщо братство и всеобщо човѣшко равенство.

Стойте: слушайте вече моитѣ команди и моитѣ заповѣди. Слушайте моя гласъ, който е гласътъ на вашата собствена съвѣсть. Хвърлете ножоветѣ, прѣковете ги въ сърпове, както бѣ рѣкълъ още пророкъ Исай. Пушките оставете за споменъ на вашето безумие и за жестокосърдечието и за заслѣплението на ония, които сж ви командували и управлявали.

Тоя свѣтъ вече се свърши. На тоя редъ на нѣщата, когато всички сж противъ всички; тоя начинъ на живѣне когато народитѣ растатъ и се възпитаватъ въ взаимни ежби и умраза, когато всѣки моментъ хората, както въ личнитѣ си отношения, тѣй въ междудържавнитѣ и международнитѣ можаха да се хванатъ за гушата, когато работитѣ сж една желѣзна необходимостъ се доведоха до всеобщо изтрѣбление на *тоя* свѣтъ се туря край. „Всички не умрѣхте, но всички се прѣобразавате“.

Тоя гласъ отъ небето — ще бжде гласътъ на Христа, който ще продължи:—Азъ ида въ славата си, оградѣнъ съ моитѣ неизчислими легиони на мира и любовта. Когато първия пътъ дойдохъ съ смирение, съ благи съвѣсти, вие не ме признахте, разпнахте ме. Сега ида въ слава и величие: пътътъ за моето царство е приготвенъ вече въ вашитѣ изтерзани сърдца и измѣчени души. Настава на земята вече новъ редъ.

Ражда се нова земя и ново небе. Свѣтътъ е прѣобразенъ. Дойде царството на правдата и любовта, което не е царство на царе и владци, каквото иматъ езичниците, а царство на братство и щастие, царството на Бога на земята“.

Така, споредъ богумилската легенда, която азъ прѣдавамъ тукъ—тамъ прѣфразирано не въ пълната ѣ красота и не въ всичкитѣ ѣ подробности, съ всеобщата война—най-голѣмото зло, ще изпита човѣшкиятъ родъ, ще свърши тоя свѣтъ, ще се тури край на тоя изобщо лошъ начинъ на живѣне и ще се почне новъ щастливъ животъ за човѣчеството въ духа и учението на Христа, който така ще дойде втори пътъ (второ пришествие) на земята и неговото *царство на мира* не ще има край.

(в. Прѣпорецъ).

МЛАДЕЖНИ ОТДѢЛЪ.

Характера, истиниятъ критерий на образованието.

(Една дума къмъ учащата се младежъ по случай закриването на учебната година.)

Слѣднитѣ мисли е добръ да се зематъ о вниманието на нашитѣ ученици и студенти въ разнитѣ технически, земледѣлски, търговски и образователни заведения. Тѣ сж отправени първоначално къмъ учащата се младежъ на единъ великъ народъ. Заслужаватъ да се отправятъ и къмъ нашитѣ ученици се млади. Въ тѣхъ ясно се изтъква кой е истиниятъ критерий на образованието.

„Съвеѣмъ нужно е за ония които особено се интересуватъ въ въпроса за своето образование да дадатъ сериозно внимание на неговото значение. Що е истинно образование? Каква трѣбва да бжде главната цѣль на ученика въ всичкитѣ му трудове? Има мнозина които никакъ не мислятъ по тоя въпросъ. Тѣ влизатъ въ училище, минаватъ отъ единъ класъ въ другъ, просто по едно неволно тласкане и защото това искатъ родителитѣ имъ и го вършатъ другаритѣ имъ. Тѣ нѣматъ видѣние за бждящитѣ постижения и сполуки, което да ги вдъхновява да се трудятъ по-добрь. Тѣ не се тласкатъ отъ никакъвъ великъ мотивъ; тѣ вървятъ просто съ тѣлпата. Има други пъкъ които, като ученици, иматъ прѣдъ видъ само почеститѣ, титлитѣ и наградитѣ.

Тѣ се стараятъ да заематъ първото мѣсто въ класътъ. А още други има съ по-широкъ кръгъзоръ, които вторачени на прѣдъ, гледатъ на професията и званието за което се готвятъ. Тѣ блѣнуватъ за почеститѣ що ще придобиятъ въ живота когато ще влѣватъ въ редътъ на трудолюбивитѣ люде.

Има една цѣль що трѣбва да се има вимаги прѣдъ видъ отъ ученикътъ. Истинното назначение на всичкото образование е *да се изиде единъ благороденъ, добръ и достоенъ характеръ*. Не е достатъчно да се научатъ множество факти. Човѣкъ може да се прѣвърне въ енциклопедия и пакъ да не е истинно възпитанъ и образованъ. Образованието е развитие то и дисциплинирането на силитѣ и способноститѣ въ човѣка. Количеството знание що човѣкъ придобива, не е толкова важно както способността му да мисли. Най-високото образование борави съ самиятъ животъ. Умътъ не е единствената съставна частъ отъ мѣжа или жената. Човѣкъ може да развие умственитѣ си способности до най-висша степенъ, и може да заеме първо мѣсто въ училището, но, ако не е сполучилъ да награди въ себе си *истиненъ и благороденъ харак*

теръ, той е изгубилъ изъ прѣдъ видъ крайната цѣль на образованието.

Разумниятъ ученикъ, слѣдователно, е тоя който въ всичкитѣ си трудове, дали въ четенето, лабораторията или въ клиниката, както и въ всичкитѣ си старания да усвои прѣдметитѣ прѣдъ него и да се приготви за избраната си кариера, винаги има окото си будно надъ себе си, и се стрѣми прѣдъ всичко да расте въ морална и духовна красота. Каквото друго постига или не успѣва да постигне, той трѣбва да залѣга да бѣде човѣкъ безъ порокъ, имайки у себе си всичкитѣ елементи на християнско мъжество.

Фатална грѣшка въ образованието е да се поставя и игнорира Бога. Единъ животъ, колкото и високо културентъ обаче безъ Бога, е както откъснатъ листъ отъ дървото на което расте, и падналъ на земята. Той е отрѣзанъ отъ източника на живота, и е обрѣченъ на гибелъ. Ние се нуждаемъ отъ Бога винаги, и никой не може да расте въ характерна хубостъ, ако не го припознава и не вижда отношението си спрямо него, обичайки го, уповайки въ него и подчинявайки се нему. Защото въ що надминаваме животнитѣ, които хранятъ единъ слѣпъ животъ, ако знаейки Бога, не въздигаме рѣцѣ въ молитва за себе си и за ближнитѣ си?

Ако искаме да знаемъ кои сѣж. качества що принадлежатъ на истинниятъ характеръ, и които всѣки ученикъ трѣбва да се старае да изгради въ жи-

вота си, нека се обърнемъ къмъ книгата що ни открива Бога. Има три букети за поука що всѣки учащъ се трѣбва винаги да има прѣдъ себе си. Единиятъ отъ тѣхъ е блаженствата, въ които Исусъ групира въ великитѣ характеристики що правятъ човѣка и истинно честитъ и блаженъ. Другиятъ е Апостолъ Павловото съкращение на добродѣлитѣ що принадлежатъ на мъжествениятъ характеръ: „Което е истинно, което е честно, което е праведно, което е чисто, което е любезно, което е доброхвално.“ И най-послѣ третиятъ букетъ е сияйниятъ листъ на Апостола Петра за прѣвъзходнитѣ качества чрѣзъ които можемъ да реализираме божествениятъ планъ за насъ: „Приложете на вѣрата си добродѣтель, на добродѣтель, благоразумие, на благоразумие въздържане, на въздържане търпѣние, на търпѣние благочестие, на благочестие братолюбие, и на братолюбие любовъ.“

Висока привилегия е да имаме случая да добиемъ образование. Тия, що се радватъ на него, да благодарятъ Богу и да покажатъ признателността си, трудейки се да го използватъ най-добрѣ. „Простии широко политѣ си додѣто небето синє злато,“ казва източната пословица. Ала въ всичката си умствена придобивка, ученика трѣбва да расте въ мъдростта която ще го издигне въ общение съ Бога, и въ истинна характерна красота. Единствената достойна цѣль на образованието е да станемъ Христоподобни.“

Ожесточениятъ бой.

„Мисли за живота! Живота ти, даже ако ти би билъ най-малкия отъ човѣшкитѣ синове, не е празненъ сънъ, но тържествена дѣйствителностъ. Той е собственъ твой. Той е единичното нѣщо съ което ще застанемъ прѣдъ вѣчността. Тогава работи, както той е работилъ и работи, подобно на звѣздитѣ, бавно ала неуморно.“
Карлайлъ.

Живота е борба. Всички сме узнали това. Колкото и да е закрито положението ни и спокойна кариерата ни, по-нѣкога ще посрѣщаме нападение, и повечето отъ насъ знаятъ горчивината на поражението. Живота не е играчка, нѣщо което да се изживи въ суетни блѣнужавания и да се прахоса въ праздни възжеления. Живота е ожесточенъ бой, въ който войника трѣбва да притѣжава неизчерпаема енергия, ясна далновидностъ и силна вѣра, ако иска да сполучи и да остави слѣдъ себе си отчетъ на единъ достоенъ и доблестенъ подвигъ. Гърменето не става съ дѣтински пищови — не бива да парадирате повърхностното си изкуство въ единъ фалшивъ бой; трѣбва да сме готови да понесемъ рани и удари, болезнени разочарования, и дебнащи, душепрѣслѣдващи изкушения.

Готови ли сме за борбата? Нѣкои не сѣж. Дребното човѣче, който нѣма по-висока амбиция отколкото да подига и свива раменѣтъ си съ „лъвска комичностъ“, чиято умствена величина не възлиза по-високо отъ безцѣлното бръщолевене на бирарийната служащка, и който разпалено разисква за точната дължина на балетната пола на една госпожица, *такъвъ* не ще се укаже побѣдителъ въ житейската борба. Тоя що прахосва врѣмето си, който пие жадно отъ алкохолната чаша, който слѣди вѣнъ до късни ноци и непрѣстанно диша похва-

рената атмосфера на безименитѣ вертени на гибелния порокъ, *такъвъ* ще почва работата си съ ослабналъ умъ и отпаднало тѣло, и лѣсно ще бѣде битъ отъ прилѣжнитѣ и трѣзви съперници. Нито ще бѣде побѣдителъ, безмислената и наконтена кукла, човѣка, който би билъ жена, ако би могълъ, но като не може, прави всичко да покаже че не е човѣкъ.

Учението за прѣживяването на най-способнитѣ, може да ни се вижда жестоко и немилостиво, ала безпорно е въ сила и ние трѣбва най-добрѣ да използваме положението си. Младитѣ трѣбва да стѣгнатъ чрѣслата си, да посветатъ свободното си врѣме на умствена култура, здравословни упражнения и разумни развлечения — тогава да не се боятъ. Вѣрно, че ще имаме тежка и неравна борба, обаче въ променитѣ и прѣвратитѣ на живота, съ насъ е съчувствителниятъ приятель, който знае и разбира мъжнотията на младежта. Да живѣемъ като вѣрни и покорни ученици на Исуса Христа, ще рече да притежаваме една непрѣодолима сила и трайно участие, което даже дявола не може да прѣмахне. Живота е борба, но боятъ може да се сиечели съ побѣда отъ младежа що е съ чисти рѣцѣ, непорочно сърдце и рицарски духъ, които принадлежатъ на войника на великиятъ царъ.

Но колко лесно е да се заблуди! Прѣдъ насъ е

младежа що е оставилъ сладкитѣ радости на тихия домашенъ животъ и се е отправилъ за голѣмия, таинственъ и непознатъ градъ. Каква роля ще играе той въ трагедията на живота — великосърдциия войнѣ или безгрѣбначия страхливецъ, усърдниия христианинъ или малодушния себеугодникъ? Ще избере ли шумния и бързъ животъ, и слѣдователно бързата и прѣждевѣрменна смъртъ, или ще се заеме да изгради една благородна и ползотворна кариера? Нека прослѣдимъ живота му за единъ мѣсець. Поразителнитѣ гледи скоро му ставатъ обикновенни и даже досадни. Първитѣ възхити изчезноватъ и вѣчната рутина на канцеларската служба става нетърпимо еднообразна. Мжчителното чувство на самотността е непоносимо. Той си мисли че ако само може да срѣщне нѣкое отъ домашнитѣ кучета, съ радость би го здрависалъ за кракътъ и би го поздравилъ като старъ приятелъ. О, мжката да сте сами въ едно множество! Не виждате никаква усмивка, не изпитвате никакво здрависване, нито слушате блага, поздравителна дума — нищо друго освѣнъ едно изумително чувство на самотность. Една вечеръ, скитайки се изъ улицитѣ, той усѣща нѣкой да го хваща за рамото и весело да му казва: „Кждѣ отивашъ, старий ми другарю? Като се обръща назадъ той вижда смѣящото лице на свой единъ познатъ. „Защо си тѣй меланхоличенъ,“ запитва го другаря му, „бѣдния, разбирамъ положението ти? Но ела да отидемъ въ домътъ на безгрижието и да убиемъ мжката съ една цигара, малко пийнуване и нѣкоя пѣсень.“ При таа покана младежа съ стрѣска, но същевѣрмено изпитва и едно доволство. Той е билъ въ градътъ за единъ мѣсець и не е видѣлъ още нито една отъ свѣтлитѣ му страни — и защо да не отиде? Прѣдъ него е единъ веселъ и чаровенъ другаръ, готовъ да го разведе навсѣкждѣ. Защо да ходи печаленъ повече, при паличността на такъвъ единъ случай? Хванали се за ръцѣ, тѣ трѣгватъ къмъ мѣстото на позора, и всичкитѣ дяволи въ пакъла се радватъ гледайки двамата жизнерадостни млади да влизатъ въ позлатения капанъ. Какъ бѣдния младежъ прѣзира себе си на идното утро! „Защо не му отрѣкохъ категорично? Какъ можехъ да отида на такъво мѣсто за нечисти удоволствия? Но, тогава се чувставахъ тѣй печаленъ и самотенъ.“ Да, той вижда, което всички ние ще видимъ рано или късно, а именно, че живота не е игрище, но бойно поле.

Затова нека никой не се труди да вапжтва живота си безъ вдъхновението на христианството. Добритѣ рѣшения не могатъ устоя прѣдъ огъня на градскитѣ изкушения, нито философията може да противостои на

страститѣ. Обстановката на живота прави лесно злото и мжчно доброто. Когато нѣкои реализиратъ това, куража имъ отпада; тѣ се отчайватъ и тогава съвършено падатъ. Туй е резултатъ на оставянето Бога на страна. Върховната ни утѣха е, че Богъ е всѣкога и всѣкждѣ сигурната защита на всѣки младежъ, чиито начала сж мжжествени и чиито вѣрность е твърда. Той може да обърне слабостта ни въ сила и да ни укрѣпи да се противопоставимъ на свѣта съ неговия безбоженъ блѣсъкъ, на плътта съ нейнитѣ плѣнителни примамвания и на лукавия съ неговата прѣлѣстителна тактика.

Но отъ наша страна не трѣбва да има никакво себелюбиво резервиране и никакъвъ страхливъ компромисъ. Виждамъ съмъ корабитѣ въ залива да се клатушкатъ по направление на отлива като че ли ще влѣзатъ въ широкия морски пжтъ; но подиръ малко се спиратъ, защото дълбоко подъ играшитѣ вълни тѣ сж закотвени. Тѣй е съ много млади днесъ. Тѣ гледатъ къмъ Христа и желаятъ да живѣятъ високия и благороденъ животъ на чистотата, любовта и себепожертвуването. Ала усилията имъ сж безполезни, защото сж вързани у нѣкой таенъ грѣхъ. Обаче такива да не се отчайватъ. Додѣто у тѣхъ има и най-малкия поривъ къмъ правдата, тѣ не сж изгубени. Да реализираме слабостта и бѣдността си е добро нѣщо. „Най-великата отъ погрѣшкитѣ въ живота ни е да не съзнаваме никоя такъва.“ Всичкитѣ ангели на небето слѣдятъ ожесточения бой на младитѣ, които блуждаятъ и падатъ но пакъ ставатъ и продължаватъ пжтя къмъ видѣлината. Христосъ привѣтствува съ безкрайна нѣжность нещастния блуденъ синъ, който гладенъ и уморенъ, съ покаяние се завръща въ бащиния си домъ. Той не изоставя никого. Той ни дава случай да почнемъ живота изново, и чрѣзъ великата Си сила за побѣда, Той ни дава не само прощение на миналото, но и сила за настоящето и надежда за бъдещето. *Той живѣе — Той люби — Той царува.* Тогава всичко ще е добрѣ.

„Бѣдно човѣчество!“ казва Карлайлъ. „Не е ли човѣшкиятъ животъ, въ дѣйствителность, дълга редица отъ падания? И човѣкъ не може да прави другояче. Въ настоящия суровъ и буренъ животъ, той трѣбва да се бори непрѣстанно; сега падналъ и дълбоко униженъ; винаги въ сълзи и покаяние, съ наранено сърдце, той трѣбва да се изправя наново, да се бори напрѣдъ въ ожесточения бой. Но дали въ борбата си той е вѣренъ и непобѣдимъ — туй е въпроса на въпроситѣ.“

Прѣвежда: **Ив. Д. Стефановъ.**

Петръ Илчевъ—Пловдивъ.

Хюсеинъ Назифъ Фехми.

(Обръщането му отъ мохамеданство въ христианство).

Вѣрата му въ мохамеданството. — Азъ съмъ турчинъ. По вѣра православенъ мохамеданинъ. Всичкото си старание съмъ полагалъ да изпълнявамъ постановленията на вѣрата ни. Съ пълна искреность оставяхъ всѣки день работата си петъ пжти за да извърша установения отъ Мохамеда намазъ въ джамията. И другитѣ обряди въ и вѣнъ отъ джамията най-редовно съмъ изпълнявалъ. Търсѣхъ спокойствие и утѣха въ грѣшната си душа. Макаръ че Корана ни е на арабски езикъ, заради което не можахъ

да го чета, обаче, отъ историята въ училището и отъ ходжитѣ ни знаехъ всичко което трѣбва да знае православния и го изпълнявахъ. Винаги, когато се скарамъ съ нѣкого, или се побиемъ, когато чувствувамъ, че имамъ вина, отивахъ да си омия ръцѣтѣ съ вода, за да ми се омие вината, съгласно мохамеданския обрядъ и пр. пр.

Запознаването му съ христианството. — Прѣвъ 1909 год. се запознахъ съ единъ пжтующъ книжаръ, който ме покани да си купя една отъ турекитѣ му

книги. Разбрахъ, че книгитѣ му сж духовни и то не на арабски, а на турски, поради което ще мога да ги чета. Най-много ми прѣпорѣча *инжилъ ие рифъ*. т. е. християнско евангелие. Азъ, като търсѣхъ истината за спасение на душата си и като знаяхъ отъ корана, че и инжилъ шерифъ е свята книга, а освѣнъ туй книжаря ми я продаваше съвѣтъ евтино, веднага я купихъ. Тазя книга отъ онзи моментъ не излѣзе отъ рѣцѣтъ ми. Деня и нощя я четѣхъ и одобрявахъ.

Сравнение мохамеданството съ християнството. — Като почнахъ да разбирамъ на кждѣ учи Евангелието, за поворождение, за съвѣтъ другъ животъ, нови принципи за святостъ, че не Мохамедъ е най-великия пророкъ на земята, но че Исусъ Христосъ е Синъ Божий и само чрѣзъ него бива спасение отъ грѣха, азъ се поспрѣхъ и помислихъ, дали не съмъ влѣзълъ въ кривъ пѣтъ. Искяхъ пояснение отъ ходжитѣ, тѣ не ме насърдиха въ прѣдприятието ми. Тогавъ азъ почнахъ самъ да правя сравнение между учението на Корана и това на Евангелието.

Въ мохамеданизма азъ видѣхъ, че съмъ билъ въ пълна духовна тъмнина. Съ неговитѣ съвършено безмислени обряди; съ развратното учение (за сѣмейния животъ) на Корана; съ неразбранитѣ арабски молитви и езика на който е написанъ Корана; както и глупавото обѣщание на мохамеданския рай, пѣленъ съ планини пилафъ; гяурки да прислужаватъ; тютюнъ и др. глупости — сравнени съ свѣтлината на Евангелието, веднага паднаха прѣдъ менъ като непочиващи на разуменъ моралъ и като учения безъ смисълъ за спасение.

Въ християнството азъ видѣхъ единъ образецъ на най-желателенъ животъ за земята. Тамъ видѣхъ азъ една така голѣма любовъ показана отъ И. Христа къмъ хората, за каквато нигдѣ не бѣхъ челъ, нито слушалъ. И когато прочетохъ И. Христовитѣ думи: „дойдете при Мене всички що се трудите и сте обрѣменени и Азъ ще ви успокоя.“ Вземете Моето иго на себе си и научете се отъ Мене, защото съмъ кроткъ и смиренъ на сърдце и ще намѣрите спокойствие на душитѣ си, защото Моето иго е благо и Моето брѣме е леко.“ Сжщо „който вѣрва въ Мене има животъ вѣченъ“ и много други, повѣрвахъ, че тази любовъ и покана е за всѣка утегчена и грѣшна душа и се радвахъ, че тази вѣра ще ми даде животъ вѣченъ. Отъ този моментъ у менъ се яви нова свѣтлина и почнахъ новъ животъ — споредъ Евангелието. Коранътъ нито веднажъ можа да ме успокои, когато Евангелието стори това много бърже. Азъ цѣня послѣдното, защото ми помогна да се избавя и отъ неразбрания мохамедански фанатизъмъ и сега съмъ толкова свободолюбивъ, че искамъ да прѣгърна всички българи, гърци, турци, евреи и др. народности, като мои братя.

Мохамедъ убива. Христосъ възкрѣсва. — Като правѣхъ сравнение между Мохамеда и Исуса Христа, силно ме порази едно откритие.

Корана учи, па и историята потвърждава това, че Мохамедъ и послѣдователитѣ му си служеха съ ножа за да прокарватъ учението му. Самъ Мохамедъ водѣше послѣдователитѣ си въоръжени и насилствено е каралъ другитѣ племена въ Арабия да приематъ Исляма. Това насилство отпослѣ се разпространи и къмъ Европа. Всѣки, който е билъ срѣщнатъ по пѣтя на Мохамеда и придружаващата го

тълна и не се покорилъ на учението му, е билъ убиванъ. Изрична заповѣдъ има въ Корана щото съ мечъ да се налага Исляма и неподчиненитѣ гяури да се изтрѣбнатъ. Така сж възприели въ старо врѣме българитѣ мохамеданството и сега се наричатъ помаци. Слѣдователно, Мохамедъ е убиецъ и учението му е убийствено.

На другата страна виждаме, че И. Христосъ не само че не е убивалъ, но обратното: учи ни да обичаме и праговетѣ си. И. Христосъ утвърди най-великата любовъ, като даде себе си на смъртъ за откупъ на човѣшкитѣ грѣхове. Христосъ никому зло не стори, нито отвѣрна рѣчи нѣкому и ни учи ние тоже така да правимъ. Пѣщо повече. И. Христосъ не само че не убиваше и не ни учи да убиваме нѣкого, но отиваше и мъртви възкрѣсваше.

Слѣдователно, Мохамедъ убива, а Христосъ съживява. Това още повече ми отвори очитѣ, че учението на Мохамеда — Корана е пълна тъмнина и че самъ Мохамедъ е ималъ нужда отъ спасение. Когато, християнството е свѣтлина и само Христосъ е Спасителътъ на свѣта.

Прѣгрѣшане християнството. — Слѣдъ като прочетохъ Евангелието, като направихъ добро сравнение между него и корана и като сравнихъ досегашния си животъ съ тоя, който трѣбва да почна по Евангелието, азъ видѣхъ голѣмото прѣвъзходство на послѣдното и рѣшихъ напълно да го слѣдвамъ. Отъ туй рѣшение насамъ, азъ съмъ много доволенъ за този животъ и вѣрвамъ, че въ вѣчността още по-доволенъ ще съмъ. Отъ като прѣгърнахъ самичакъ, по чуденъ начинъ и безъ убѣждение или принуждение отъ нѣкого християнството, азъ напуменахъ неувнитѣ, каранията съ другари, лѣжитѣ, лошитѣ мисли и др. пороци. Напуменахъ сжщо и пиянството.

Прѣди да стана християнинъ азъ употребявахъ спиртни питиета и пиянствувахъ.

Като станахъ християнинъ, станахъ пѣленъ въздържателъ. Съ напускане пиянството азъ спечелихъ три добрини: 1) хората харчатъ пари да живѣятъ, а азъ харчехъ за да се троя съ спиртни пития — отървахъ се отъ тона; 2) въ пияно състояние си нагубвахъ ума, като лудъ и по-лудъ станахъ — избавихъ се отъ това; 3) като пиянъ, карахъ се съ другари, биехме се, дигахъ скандалъ и често намирахъ участъка — и отъ това се отървахъ.

Дружбата ми съ словослагателитѣ около пловдивския турски евангелски вѣстникъ „Гюношъ“, а най-вече съ редактора му пастиръ Автаранианъ, твърдѣ много помогнаха да се утвърдя въ християнството. Дружбата ми въ тая редакция породила желание да остана работникъ тамъ и ме приеха съ 40 лева мѣсечно.

Като станахъ християнинъ, азъ не стояхъ спокоенъ. Искяхъ тазъ истина да я познаятъ и други. Главно въ пловдивското „Аджемско кафене“ работя, като чета евангелието и го разправямъ на други мои братя — турци.

Освѣнъ на турцитѣ, като най-близки менъ, често говоря на турски и изобличавамъ арменцитѣ, които се именуватъ християни, а живѣятъ не християнски, даже не знаятъ евангелието и не го изпѣняватъ; съ това ставатъ причина за многото явичници да го не приематъ.

Ходжитѣ сѣдятъ Хюсеинъ. — Единъ день като имахъ духовенъ разговоръ въ двора на „Аджемското кафене“, отъ провореца на „джамийската ода“ (стая въ съседната джамия) ми дадохъ знакъ да отида вътрѣ. Отидохъ. Въ стаята заварихъ насѣдали десетина чалмалии ходжи. Поздравихъ ги. Поуплашихъ се. Разбрахъ, че за менъ се събрали да ме сѣдятъ . . . Загрижено почнаха да ме прѣговарятъ да напуся христианството, да се отдѣли отъ протестантитѣ и печатницата имъ, като се върна въ мохамеданизма. Единъ отъ сѣдящитѣ ми прѣдложи работа съ 50 лева мѣсечно, храна, облѣкло и за 3 години контрактъ. Азъ имъ дадохъ пояснения по всичко и категорически отказахъ да приема всичкитѣ имъ соблазнителни условия и завършихъ, че за Христа съмъ готовъ и да умра. Като не можахъ да ме убѣдятъ, тѣ ме заплашиха съ убийство, че ще ме отровятъ. На излизане отъ джамийската ода нѣкой отъ ходжитѣ, безъ да го видя, ме удари съ едно дебело дърво два пѣти по гърба, отъ което дълго врѣме ще осѣщамъ болката.

Срѣщата му съ турски плѣнници. — Прѣзъ миналото лѣто въ Пловдивъ имаше много „йсири“, (турски плѣнници). Съ тѣхъ азъ често дружахъ и ги утѣшавяхъ съ думитѣ Божии. Често ме посѣщаваше единъ тѣхенъ чаушинъ. Веднажъ, сѣдейки въ „Царь Симеоновата градина“, поговорихме за Мохамеда и Христа.

Питахъ го: Мохамедъ като умрѣ що стана?

— Законаха го и толкозъ. Гроба му е въ Медина, гдѣто ходжитѣ отиватъ на поклонение.

— Ами Христосъ като умрѣ що стана?

— Възкрѣсна.

Тогава въ кого е по право да вѣрваме: въ умрѣлия Мохамедъ, или възкрѣсналия живъ Христосъ?...

Изповѣдта му. — Хюсеинъ Назифъ Фехми е около 25 годишенъ, чете и говори турски и български свободно. Той чувствуваше голѣмо желание да изкаже новата си вѣра прѣдъ едно по-голѣмко събрание, въ видъ на служба. Това той заявяваше нѣколко пѣти на г. пастирь Ив. М. Цаковъ. Послѣдния намѣри, че това е отъ общъ интересъ и насърчително. На 5 февруари т. г. (срѣда вечеръ) г. Цаковъ даде думата на г. Хюсеина, който изпѣлненъ съ голѣма радостъ, увѣрено и духовито, близо въ 2 часа прѣче изказа горнята изповѣдъ, която азъ прѣдавамъ на кратко тоже за насърчение.

Покръстването му. — Слѣдъ като се достатъчно утвърди вътрѣшно, изповѣда въшино и прѣтърпѣ неприятности за новата си вѣра, Хюсеинъ пожела да се покръсти по-официално. Това стана на 8 май т. г. въ р. Марица. За случая присѣтствуваха, освѣтѣ нѣколцина приятели, и четирма евангелски пастири. Съ покръстването си той прие евангелското име *Натанайлъ*. И азъ вѣрвамъ, че поиятъ Исусовъ Натанайлъ „ще види по-голѣми отъ тия нѣща“, както Исусъ каза на оня що видѣ подъ смоковницата и биде призванъ отъ Филипа.

Трѣбва ли христианина да пази сѣботата?

„Сѣботата е станала за човѣка, а не члѣвѣкъ за сѣботата. Така щото, синъ члѣвѣчески е господаръ и на сѣботата“ Мар. 2: 27, 28.

Нѣмаше нищо друго за което религиознитѣ вождители въ Христово врѣме, фарисейтѣ, да се държеха тѣй здраво, както за сѣботата. Венчко трѣбваше да отстѣпи пѣтъ прѣдъ изискванията на сѣботния законъ и тѣхното тълкование за него. Пазенето сѣботата бѣше много по важно за тѣхнитѣ души и умове, отколкото любовта, милостята, или нуждитѣ на човѣка. Не важи какъвъ е човѣкъ, не важи какви голѣми добрини е извършилъ, ако той не пази сѣботата споредъ тѣхното разбиране, той е осъденъ на смъртъ и вѣчно погубване. Пазенето сѣботата бѣше сборътъ на всичката правда и нарушението на сѣботата бѣше сборътъ на всичкото безаконие. Тѣ осѣдиха Исуса Христа, Синътъ Божий на смъртъ, защото Той не упазилъ сѣботния день по тѣхното разбиране. (Иоан. 5: 18.) Постояния конфликтъ който Исусъ имаше съ еврейтѣ бѣше винаги почти за пазенето на сѣботата. И въ края на единъ отъ тѣзи конфликти, Той искаше думитѣ на нашия текстъ и прокламира великитѣ до тогава забравени принципи по този въпросъ. Тѣ сж два: Първия, че сѣботата бѣше направена за човѣка и човѣкъ, слѣдователно не трѣбва да се жертва за упазването на сѣботата, но тя да е само една прислужница на неговитѣ нужди. И втория, — Синътъ Члѣвѣчески — Исусъ Христосъ — е господаръ и на сѣботата и слѣдователно има власть да я промѣни, да я приспособи, или да я отмѣни споредъ както Той иска.

Този въпросъ, за сѣботата, фронттира днесъ и насъ. Тѣзи стари фарисей иматъ своитѣ потомци и въ наше врѣме. Тѣ минаватъ съ името „Авантисти“ или сѣботариани.“

И за тѣхъ сѣщо пазенето на сѣботния день е сборътъ на всичката правда и нарушението ѣ споредъ тѣхното тълкование, именно, пазенето на първия день на седмицата, вмѣсто седмия день, е сборътъ на венчкото безаконие.

Блѣдъто думата „заповѣдъ“ е употребена въ Нови завѣтъ, тѣ ѣ прибавятъ думата „четвърта“, или „сѣбота“, и така развалятъ словото Божие чрѣзъ притуряне на она, което Духъ Святи не е казалъ. (Откр. 22: 18.)

Така за примѣръ, тѣ винаги ще ви прочетатъ думитѣ на Иоана (Иоан. 2: 4.) Който казва познахъ го и заповѣдитѣ Му не пази, лъжець е и истината не е въ него.“ Въ думата „заповѣдитѣ му“ тѣ включаватъ пазенето сѣботния день, като изоставятъ 23 ст. въ идущата 3-та глава, дѣто се казва: „Тая е Неговата заповѣдъ, да вѣрвали въ Името на Сина Му Исуса Христа и да любимъ единъ другиго, както е далъ намъ заповѣдъ.“

Съ подобно забъркване на словото Божие днешнитѣ авантисти, сѣботариани се трудятъ да съборятъ църквата по този въпросъ. Тѣ изпращатъ своитѣ мислонери, своитѣ книги и брошури навсѣкѣждъ по свѣта. По всеѣки начинъ тѣ се стараятъ да под-

чинят хората подъ игото на „закона.“ Съ една рѣчь, тѣ повтарятъ сѣщата история на онѣзи юдеи къмъ които Апост. Павелъ отправи остри думи въ своето послание до галатянитѣ. „Показватъ къмъ васъ ревностъ не добра, но искатъ да ви отлъчатъ, за да имате вий ревностъ къмъ тѣхъ (Гал. 4: 17.) И както младитѣ християни въ Галация, мнозина днесъ се завличатъ подиръ челоуѣческитѣ заблуждения и ставатъ роби на закона.

Както въ Павлово врѣме въпроса: „трѣбва ли християнитѣ да се подчинятъ на Мойсеевитѣ обряди“? бѣше въ устата на всѣки повѣрвалъ, така и днесъ, въпроса: „трѣбва ли християнина да пазѣ сѣботния день е важенъ за всички вѣрващи въ учението на Исуса. Азъ съмъ избралъ него за прѣдметъ на тази статия съ цѣлъ да осветля нѣкои работи и да помогна на нѣкои отъ читателитѣ на „Хр. Свѣтъ“ „да стоиме твърди въ свободата съ която Христосъ ни е освободилъ“ (Гал. 5: 1.)

Ще проучимъ този въпросъ отъ Библията. Трѣбва да знаемъ какво св. писание казва.

На първо мѣсто, ние се учимъ, че *сѣботата като законъ, е изключително еврейски институтъ*. Въ Второзаконие 5: 12—15 четемъ тѣзи думи: „Пазѣ сѣботния день да го освещаваши, както ти заповѣдва Господъ Богъ твой. Шестъ дни ще работиши и ще вършиши всичкитѣ си дѣла, а седмиятъ день е сѣбота на Господа Бога твоего: да не направшиши въ него никое дѣло, ни ти, ни синъ ти, ни дѣщеря ти, ни слугата ти, ни слугинята ти, ни волътъ ти, ни оселътъ ти, нито нѣкои отъ скотовѣтъ ти, ни чужденецътъ ти, който е отъ вжтрѣ врата ти, за да си почине слугата ти, и слугинята ти, както тебе. И помни, че *ти бѣше робъ въ Египетската земя и Господъ Богъ твой те извади отъ тамъ съ крѣпка рѣжка и прострѣнна мишца, за това Господъ Богъ твой ти заповѣда да пазѣши сѣботниятъ день.*“ Ако ние се спрѣте на другото мѣсто дѣто десетѣтъ заповѣди сѣ дадени (Исх. 20) ще видите че тѣ иматъ за въведение тѣзи думи: „И каза Богъ всички тѣзи думи и говореше: Азъ съмъ Иова, Богъ твой, който ти яведохъ изъ Египетската земя, изъ домътъ на робството“ (Исх. 20: 1, 2.) Явно е отъ тука, че десетѣтъ заповѣди въ формата както сѣ дадени сѣ изключително казани за еврейтѣ. Моралнитѣ принципи които се срѣщатъ между тѣхъ сѣ вѣчни и всѣка една отъ тѣхъ, освѣнъ заповѣдта за сѣботата, както ний ще видимъ по-послѣ е отново потвърдена въ Нови завѣтъ. Въ изходъ 31: 13—17 четемъ така: „Говори и ти на Израйлевитѣ синове и речи; сѣботитѣ ми непрѣменно да пазите, защото това е знамение между мене и васъ въ родовѣтъ ви за да знаете че Азъ съмъ Господъ който ви освѣщавамъ. И да пазите сѣботата защото е свята вамъ; който я оскверни непрѣменно да се умъртви, защото всѣкой който работи въ нея, тая душа да се изгрѣби отерѣдъ народа си. Шестъ дни да се работи работа, а въ седмиятъ день е сѣбота на почиване, свята Господу, всѣкой който работи въ сѣботниятъ день непрѣменно да се умъртви. И да пазятъ Израйлевитѣ синове сѣботата, за да я празнуватъ въ родовѣтъ си по вѣченъ завѣтъ. Това е знамение между мене и Израйлевитѣ синове за всегда: защото въ шестъ дни направѣ Господъ небето и земята а въ седмиятъ день се успокои и почина си.“

Нѣщо подобно четемъ въ Еккл. 20: 12, 13;

„И сѣботитѣ си още дадохъ па тѣхъ, да сѣ тѣ знакъ между Мене и тѣхъ, за да познаватъ че азъ съмъ Господъ който ги освѣщавамъ. Но Израйлевитѣ домъ отетѣни отъ Мене въ пустинята, въ повеленията Ми не ходиха и отхвърлиха сѣдѣбитѣ Ми които като прави челоуѣкъ ще бѣде живъ чрѣзъ тѣхъ и сѣботитѣ Ми оскверниха прѣмногъ. Тогазъ рѣкохъ да излѣя яростта си врѣхъ тѣхъ въ пустинята за да ги патреба.“ Вие виждате на колко мѣста въ Библията е казано ясно, че сѣботата както е дадена въ законътъ е знакъ между Бога и Израйлевитѣ синове. Сѣботата както е дадена въ десетѣтъ заповѣди е изключително еврейски институтъ. Не е нужно да плаваме въ слопопрѣние да ли сѣботата се пазѣше въ периода между Едемъ и Синай, защото ний разглеждаме въпроса за сѣботния законъ тѣй както е даденъ въ десетѣтъ заповѣди. Вѣрно е, че когато работата на сътворението се свърши Богъ благослови седмия день и освяти го, защото въ него Той почина отъ всичката работа която Богъ създаде и направи (Бит. 2: 3.) По той не е озакоени тогава като законъ, тамъ дѣто е дадена като законъ, както казахъ и по-рано тя е изключително дадена за Израилъ.

Сѣботарианитѣ прѣскачатъ единъ отъ основнитѣ принципи на библейското тълкование, че ние трѣбва да правимъ различие между еврейна, езичника и църквата Христова. Въ Библията има два ясно раздѣлени периода. Врѣмето на еврейтѣ и врѣмето на църквата. Когато Богъ работи съ еврейтѣ, ние сме въ врѣмето на Израилъ, но за сега тѣ сѣ изоставени и ние сме въ врѣмето на Христовата църква. Нужно е да се помни че пророческитѣ пасажѣ дадени въ библията, върху които сѣботарианитѣ основаватъ своето вѣрую сѣ ясно опрѣдѣлени за еврейтѣ. Съ други думи, очевидно е, че сѣботата като законъ е дадена изключително за еврейтѣ. Второ. *Законътъ писанъ и издѣланъ на каменни скрижалѣ, който включва и сѣботния законъ, е изтѣрканъ.* Това писанията потвърждаватъ по единъ положителенъ начинъ, 2 кор. 3: 7—11. „Ако ли служенето на смъртъта въ букви издѣлани на камѣтъ стана съ слава, така щото синовѣтъ Израйлеви не можеха да гледатъ Моисея въ лице поради славата на лицето му, която имаше да прѣстане, какъ може служението на духътъ да не бѣде съ по-голяма слава? Защото ако служенето на осѣждащото стана съ слава, много по-вече служението на правдата ще го надминава въ славата. Защото прословеното не се прослави по тази частъ заради онази слава която прѣвѣзхожда. Понесже ако бѣ съ слава *това косто имаше да прѣстане*, много по-славено ще е трайното.“

Що по-ясно и по-положително може да бѣде отъ това?

Сѣботарианитѣ ви казватъ не бѣше ли сѣботния законъ на каменната плоча и какъ смѣте да го не изпълнявате? Но това е криво разбиране на Мойсеевия законъ, защото чухте, че ни се казва, че законътъ издѣланъ на камѣни за насъ е прѣстаналъ да бѣде такъвъ. Сѣботарианитѣ ще ви кажатъ, че тона „прѣставане“ бѣше за „славата“ а не за самия законъ. Това може да се каже за седмия стихъ, но въ единадесетия ни се казва, че *„това косто бѣше съ слава“* то ще прѣстане, което ще рече, самия законъ отъ само себе си ще прѣстане. И така този доводъ на сѣботарианитѣ е неоснователенъ.

Но нѣкой може да запита, ако законътъ писанъ и издѣлбанъ на камъни прѣстане, какво задължение имаме тогава ние, да не крадемъ, да не убиваме, да не лъжесвидѣтелствуваме и да не правимъ друго нѣщо което забраняватъ десетъ заповѣди?

По нататъкъ ще видимъ Божий отговоръ на този въпросъ. Нѣщото, което желая да се схване добръ отъ всички сега, е, че законътъ писанъ и издѣлбанъ на камъни, който включва и сѣботния законъ, не е за християнина. Фактически, той е „прѣстаналъ.“ Ний трѣбва да застанемъ здраво на тази позиция, защото Духътъ Божий казва това въ св. писание. То може да не е споредъ нашитѣ теории, но ний трѣбва да калѣнимъ своитѣ теории отъ словото Божие, а не словото Божие отъ нашитѣ теории.

Сѣботарианитѣ ни казватъ, че обрядния законъ е прѣстаналъ да бѣде за насъ законъ, но моралния, десетъ заповѣди, още е въ сила. Обаче, Духъ Святи е завардилъ добръ св. писание отъ криво тълкуване като казва ясно и положително че „това бѣше законътъ издѣлбанъ на камъни, — най здравата основа на която стоятъ сѣботарианитѣ — който ще прѣстане.

Тази истина, изказана съ по други думи може да се види въ слѣднитѣ пасажки: Римл. 10: 3 — 9. Понеже Божията правда като не разумѣватъ, и своята си правда като искатъ да възстановятъ не се покориха на Божията правда. *Понеже Христосъ е свършението на законътъ,* за оправдание на всѣкого който вѣрва защото Мойсей пише за правдата, *която е отъ законътъ* и казва: „Человѣкъ който прави тѣзи заповѣди чрѣзъ тѣхъ ще живѣе.“ А правдата, която е отъ вѣра казва така: „да не речешъ въ сърдцето си: кой ще възлѣве на небето? (сиречъ да ниведе Христа) или, кой ще слѣзне въ бѣздната, (сиречъ да възведе Христа отъ мъртвитѣ.) Но що казва писанието? Словото е близо до тебе, въ устата, въ сърдцето ти, сирѣчь словото на вѣрата, което проповѣдваме, че, ако изповѣдашъ съ устата си Господа Исуса, и повѣрвашъ въ сърдцето си, че Богъ го е възкрѣсилъ отъ мъртвитѣ, ще се спасешъ.“

Ахъ, ако тѣзи „законници,“ можеха да видятъ основния принципъ на Евангелието, че Христосъ е свършкътъ на закона, тѣ биха се смирили и разкаили за заблудението. Третата моя позиция е много тѣсно свързана съ втората; че *християнитѣ сж мъртви къмъ Мойсеевия законъ чрѣзъ тѣлото на Христа.* Това е ясно казано въ Римл. 7: 1—4. „Или не знаете, братие, (защото говоря на тѣзи, които знаятъ законътъ,) че законътъ владѣе надъ челѣвка, до колкото врѣме живѣе? Щотото омъжената жена, чрѣзъ законътъ е привързана на мъжътъ додѣ е живъ; ако ли умрѣ мъжътъ, остава свободна отъ мъжевиятъ законъ. . . . И тѣй, братие мои, колкото за законътъ и вий умрѣхте чрѣзъ тѣлото Христово за да се съчетае съ другото който е възкрѣсналъ отъ мъртвитѣ, да принесемъ плодъ Богу.“

Апостолъ Павелъ положително заявява, че Мойсеевия законъ нѣма сила надъ християнина, тѣй както умрѣлия мъжъ надъ жена си. Ние сме вѣнчани за другото, за Христа и чрѣзъ нашия сжюзъ съ него, а не чрѣзъ *послушание на Мойсеевия законъ,* сме повикани да принесемъ плодъ на Бога.

Четвърто. *Заповѣдта, която Исусъ Христосъ е оставилъ намъ, не е да пазимъ сѣботата, а да любимъ единъ друго.* Казва се въ Иоан. 13: 34. „Нова за-

повѣдъ ви давамъ: да имате любовъ по между си' както ви възлюбихъ, и вий да имате любовъ по между си.“ Въ Иоан. 2: 7—10. „Братие не пиша нова заповѣдъ, но заповѣдъ ветха, която отъ начало имате. Ветхата заповѣдъ е словото което сте отъ начало чули. Пакъ нова заповѣдъ ви пиша, което е и въ него и въ васъ истинно; защото тъмнината прѣхожда и истинната видѣлина вече свѣти: който казва, че е въ видѣлината, а ненавижда брата си въ тъмнина е до нине. Които любии брата си той прѣбѣжда въ видѣлина и нѣма съблазанъ въ него.“ Последния пасажъ е въ свръзка съ пасажътъ, където ни се казва, че ний познаваме Него, като назимъ заповѣдитѣ му, и тукъ сѣботарианитѣ бързатъ да изтълкуватъ криво значението, като казватъ, че тази заповѣдъ е сѣботната, макаръ Духъ Святи изрично да казва, че е заповѣдта да любимъ братията.

Вижте сжщо въ 1 Иоан. 3: 22, 23 — „И каквото да поищемъ приимами отъ него, защото пазимъ заповѣдитѣ Негови и правимъ угодното прѣдъ него. *И тая е неговата заповѣдъ,* да вѣрваме въ името на Сина му Исуса Христа и да любимъ единъ другото, както е далъ намъ заповѣдъ.“

Любовъта, а не павеното на сѣботата, е Христовата заповѣдъ. (Гал. 6: 2.)

Пето. *Всѣка една отъ десетъ заповѣди внушително е повторена въ новия заветъ, освѣнъ заповѣдта за сѣботния денъ, и помнете, нѣма нито една думица въ всичкия Новий заветъ, която да внушава, че сѣботата е за християнина.* Въ Римл. 13: 8—10 се казва: „Не оставяйте никому длъжни въ нищо, освѣнъ да имате любовъ единъ къмъ другъ; защото който любии другото изпълнява законътъ. Понеже заповѣдитѣ: „не прѣлюбоудѣйствувай“; „не убивай“; „не кради“; „не лъжесвидѣтелствувай“; не пожелаи и коя да е друга заповѣдъ въ това слово се заключава: „Любии ближняго твоего, както себе си.“ Любовъта не прави зло на ближния, слѣдователно *любовъта е изпълнение на законътъ.* Тука, петъ заповѣди се цитиратъ, не защото тѣ сж дадени чрѣзъ Мойсей, но защото тѣ се включаватъ въ закона на любовъта, който е единичкия Христовъ законъ. Заповѣдта да почитаме родителитѣ си, е цитирана въ писмото до християнитѣ въ Ефесъ. (6: 1, 2.) „Вий чадца слушайте родителитѣ си въ Господа, защото това е праведно. Почитай отца си и майка си, което е първа заповѣдъ съ убѣщание.“ Заповѣдта да не вземаме Божието име на праздно е процетирана въ Иаковъ 5: 12. „А прѣди всичко, братие мои, не се кълнете нито съ небето, нито съ земята, нито съ друга нѣкоя кѣтва; но да ви бѣде косто е ей, ей, и което е не, не; да не подпаднете подъ осжждение.“

Заповѣдта да нѣмате други богове, освѣнъ единъ Богъ и да не се покланяме на други образи е цитирана въ Иоан. 5: 12. Чадца пазете себе си отъ идоли.“ Всѣка заповѣдъ, прочее, писана на каменнитѣ плочи, освѣнъ заповѣдта за сѣботата, е силно декларирана въ Новия заветъ като заповѣдъ за християнина. Но едната заповѣдъ, върху която сѣботарианитѣ слагатъ всичкитѣ свои аргументи не е нигдѣ цитирана въ Нови заветъ като заповѣдъ за християнитѣ.

Шесто. *Закона за сѣботата, е ясно и изрично казанъ, не е за християнина.* Нѣма нищо въ всичкия Новий заветъ по ясно и по положително отъ това: „И тѣй да ви не осжжда никой за ядение, или

за пиене, или за това което се отнася до нѣкой празникъ, или до новолуние, или до сѣботи, които сѣ сѣбика на бѣдещето, а тѣлото е Христово.“ Азъ поканвамъ всѣки човѣкъ, да се спрѣ честно и искрено надъ тѣзи пасажии и пакъ нека клейми, че сѣботата е дадена за христианина.

Седмо. *Христианина почива на възкръснението и естествениятъ и подходящиятъ, правиятъ день за него да пази е денятъ на възкръснението, първия день на седмицата, господния день.* Въ Ион. 3: 1 казва ни се, че ние сме съвъскръснали съ Христа, слѣдователно нашата основа е възкръснението. Сѣщото четемъ и въ Римл.: 4. Колкото за законътъ и вий умрѣхте чрѣзъ тѣлото Христово, за да се съчетае съ другиго, който е възкръсналъ отъ мъртвитѣ. Ние виждаме на всѣкъдѣ въ Нови завѣтъ, че христианина стои върху възкръснението. Седмия день принадлежи на старото създаване; първия день, Господния, принадлежи на новото създаване. Ако нѣкой е старо създаване още, нека пази сѣботата, но ако вий сте нови въ Христа съдания пазете първия день, Господния день. Тѣзи мои думи, безъ съмнѣние, ще повдигнатъ въпроса, нѣма ли прочее, каква „сѣбота?“ — Като законенъ день, ние нѣмаме. Но като привилегия, и не толкова като сѣбота, а като Господенъ день, ние имаме. Въ сѣботата, почивката е прѣдолѣющата идея. А въ Господния день, възкръсналата дѣйностъ, духовната работа е прѣдолѣющия елементъ. Всѣка една отъ десетѣ заповѣди е едно изявление на единъ вѣченъ принципъ, и вѣчния принципъ стои както подъ старото разрѣшение тѣй и подъ новото. Великата мисль която се недри въ четвъртата заповѣдь е човѣческата нужда за физическа почивка и духовно обновление. Сѣботата бѣше направена за човѣка. Тя бѣше учредена да отговори на нѣкои човѣшки нужди. Въ Господния день, тѣзи нужди сѣ посрѣщани по най-висшъ начинъ, и това не е законъ, а привилегия. Сѣботата е станала за човѣка, а не човѣкъ за сѣботата, (Мар. 2: 27.) Но макаръ това да е привилегия, а не законъ, горко на оногova който прѣнебрѣгва своята привилегия! Горко на оногova, който обръща този день на свята привилегия, въ день на свѣтска дѣйностъ, въ день на работа, на диво веселие, на глумави удоволствия и забавления и забравя, че той има душа, която се нуждае отъ обновление чрѣзъ изучаване словото Божие, чрѣзъ молитва и работа за Христа. Никой човѣкъ не може да прѣнебрѣгне Господния день съ неговитѣ святи привилегии, безъ да получи печално страдание на духътъ, душата и тѣлото. Но помислете, христианина не трѣбва да пазя Господния день по задължение на слуга подъ законъ, а съ една радостна свобода като чадо Божие.

Погледнато на Господния день, като исторически фактъ, виждаме, че раннитѣ христиани сѣ пазили първия день на седмицата. Въ Дѣян. на Апост. 20: 7 казва ни се, че на първия день на седмицата ученицитѣ се събраха за прѣломяване на хлѣба. Въ Кор. 16: 12 ни се казва, че Апостолитѣ бѣха наредили въ първия день на седмицата да се даватъ пожертвованията. Въ Откр. 1: 10 за „Господния день“ се говори съ особенъ силенъ тонъ. И не може да става въпросъ кой день Богъ привилегерова въ онѣзи врѣмена, подиръ Иисусовото възкръснение. На първия день на седмицата Иисусъ се

яви на Мариа и Петъръ. (Иоан. 20: 1, 14. Лука. 24: 34.) На първия день на седмицата Иисусъ отвори уметѣ на двамата пѣтници за Емаусъ да разбератъ св. писания. (Лук. 24: 1, 13—35.)

На първия день на седмицата Иисусъ застава прѣдъ десетѣтъ, когато Тома отежтуваше и казва имъ: Миръ вамъ! Духна и казва имъ, приеми Духа святаго“ (Иоан. 10: 19—23.) На първия день на седмицата Той се яви пакъ на ученицитѣ въ присѣтствието на Тома. (Иоан. 20: 26—29) На първия день на седмицата, бѣше направенъ Духъ Святи (десетницата,) обрѣнаха се три хиляди души и църквата се учреди. На първия день на седмицата Иисусъ се яви на Иоана въ Патмосъ съ всичката си слава. Богъ, по всѣки възможенъ начинъ, въ опова новозавѣтно врѣме, удари своя печатъ на първия день на седмицата.

Въ заключение нека прибавя още една дума. Сѣботарянитѣ, учени и неучени сѣ винаги наклонили да фалшифициратъ историята. Тѣ казватъ, че пазенето на първия день на седмицата си води началото отъ врѣмето на Константина. Това е абсолютно невѣрно.

Игнати, ученикъ на Иоана, 100 год. под. Хр. казва: „Тѣзи които бѣха привързани къмъ старитѣ нѣща, станаха нови и не сѣ вече подъ законъ да пазятъ сѣботата, а живѣятъ споредъ Господния день, на който нашия животъ като възкръсена, пакъ Нему се подчиня.“

Варнава въ едно писмо прѣзъ Апостоловото врѣме, казва: „Ние пазимъ първия день съ радостъ, въ който день Иисусъ възкръсена отъ смъртъта и като се яви, Той се възнесе на небето.“

Юстинъ Мартуръ, като дебатира за християнството и единството нѣщо около 140 год. слѣдъ Хр. казва: Въ денятъ нареченъ Недѣля има едно общо мѣсто за всички, които живѣятъ въ града, или вънъ отъ града дѣто се четатъ Апостолскитѣ писания. Ние всички се събирахме обикновено, защото това е първия день, и защото въ сѣщия день Иисусъ Христосъ, нашия Спасителъ възкръсена отъ смъртъта. Ние сме запазени отъ грѣхътъ и злото чрѣзъ силата на Господа, който възкръсена отъ гроба на първия день на седмицата и слѣдователно той остава главниятъ и първиятъ отъ всички дни.“

Климентъ отъ Александрия живѣлъ около 194 г. слѣдъ Хр. казва: „Стариятъ седмий день е станалъ нищо повече отъ обикновенъ работенъ день.“

Тертулианъ отъ Картагенъ, около 200 год. слѣдъ Хр. казва: „На Недѣлята ний се радваме; Господния, възкрасителния день ние пазимъ, свободни отъ всѣка свѣтовна грижа и длъжностъ, оставаме на страна нашитѣ свѣтеки занятия и така недаваме мѣсто на дявола. Всички тѣзи мъже сѣ писали слова отъ 106 до 206 год. прѣди Константинъ да бѣше станалъ властелинъ. Тѣ писаха това, прѣди още да имаше такъва организация като Римската Католическа църква. Слѣдователно, явно е, че и това твърдение на сѣботарянитѣ е невѣрно, и не почива на исторически фактъ. Явно е, че дори и вънъ отъ Библията ние можемъ да споримъ за първия день като отреденъ за освящение отъ раннитѣ христиани.

Братя, христиани, нека никой не ви подвежда

подъ игото на закона. Стойте постоянни въ свободата, съ която ни Христосъ освободи и не се подлагайте пакъ подъ него на робство. Служителите сж просто едно повторение на злото, което Апост. Павелъ тъй силно отхвърли. Излъзте изподъ игото на

Мойсеевия законъ и влъзте въ свободата на Христовата любовъ. Ние сме нови създания и сме свободни отъ сжботния законъ.

Живѣйте споредъ Господния день, въ който нашия животъ е възкръсналъ отъ грѣхътъ.

Патентованото зло.

Непонятно е какъ алкохолната търговия, съ гражданитѣ злини които докарва на обществото, може да продължава своята гибелна работа въ една цивилизация която е християнска по име и фактически.

Все повече и повече ученитѣ хора и социолозитѣ, широко подчертаватъ това което Божието слово учи относително опасноститѣ и врѣдитѣ отъ употреблението на алкохолъ.

Ученитѣ хора ни казватъ, че алкохола не е храна, не е медицина, но отрова.

Въ международния конгресъ посвѣтенъ въ изслѣждане на алкохолния въпросъ, държанъ въ Лондонъ прѣзъ 1909 год., имената на хилядо лѣкари, хирурзи и учени маже сж били подписани подъ слѣдното изявление:

„Взискателна лабаратория, клинически и патологически изслѣдания сж показали, че алкохола е протоплазмическа отрова, и слѣдователно неговото умѣрено употребление разрушава и изражда човѣчески организъмъ. Неговото влияние върху атомитѣ, клѣткитѣ и тканята на тѣлото е умайвателно. Слѣдователно той трѣбва да се употребява съ сжщата грижа, съ която се употребява коя да е друга отрова.“

Социолозитѣ напоследъкъ сж открили, че снисхождението което се питае къмъ алкохолната търговия лежи въ основата на най-жизненитѣ наши социални задачи. Единъ голѣмъ процентъ на идиотитѣ, слабоумнитѣ, епилептичнитѣ и лудитѣ, които обременяватъ обществото сж резултатъ на израждане чрѣзъ снисхождението къмъ алкохолизма.

Филантропитѣ, които грижливо изслѣдватъ условията, намиратъ алкохола да е боренъ на повечето обществени злини. Паритѣ, които се харчатъ за бира, могатъ да купятъ мѣко и друга храна за да се спасе живота на безпомощни дѣца. Съ паритѣ, които се даватъ за пиене и за пушене, може да се подобри жилищницата въпросъ, да се издигнатъ болници и други обществени здания, необходими за наше врѣме.

Економиститѣ намиратъ, че голѣмитѣ суми, които се харчатъ за алкохолъ, тютюнъ и други темъ подобни зли навици, не само сж хвърлени пари въ смѣтката, но съ това се губи и човѣческиятъ животъ, който е много по-скъпъ отъ паритѣ.

Отъ всичко това дождаме до слѣдното заключение: Това, което физиологически е криво, не може морално да бѣде право; а това, което морално е криво, не може политически да е право; и това, което физиологически, морално и политически е криво, не може да бѣде отъ економическа полза за личността, обществото, нацията и цѣлата раса.

Приятелю мой, това зло, алкохолизма е такова, щото не може да се изгони, ако християнитѣ не се съединятъ да го осждятъ безъ да мислятъ за послѣдствията. То е вкоренено много здраво. Зграбчило е търговията, социалния животъ, даже и самата църква. Това

е фактъ, че църквата се бои да заеме приличното си мѣсто въ тая работа. Християнитѣ сж се омотали въ тая ужасна сплетня на отдавна закрѣпналата кръчмарска сила, и ние днесъ сме свидѣтели на едно положение, което трѣбва да повдигне негодуванието на всѣки гражданинъ и гражданка.

И дѣйствително, приятели мои, що е това което търпимъ? — То е едно учреждение, което запалва съ отровния си дѣхъ всѣка душа която влазя въ него, то е учреждение, което покваря и съсипва младежитѣ, то е учреждение което убива повече граждани въ мирно врѣме, отколкото коя да е война, то е едно учреждение което не може да се похвали съ нищо добро, то е учреждение основано съ явната цѣль, да зема паритѣ на хората, като първомъ имъ вземе умътъ и ги обръща въ прѣстѣпници; то е едно учреждение което ограбва спестенитѣ пари на работника и гледа равнодушно съзлитѣ на съпругата и въздишкитѣ на майката; то е учреждение което фабрикува убийци, блудници, комарджии. А това е, г-да и г-жи, учреждението което владѣе и управлява градътъ. И вие честни граждани само треперите прѣдъ него, търговцитѣ не смѣятъ да му се противятъ отъ страхъ, че ще пострадатъ материално, християнитѣ гледатъ лице съ лице ужаснитѣ му дѣла, и не правятъ нищо за да го прѣмахнатъ. Врѣме е вече да се опълчимъ противъ това чудовище на нечестията и да го изгонимъ отъ градътъ.

— Не бихъ желалъ никой баща и никоя майка да има сърдечната болка, която имахъ, като гледахъ съсипването на младежки животъ като се зарабатъ на страститѣ си и се унижаватъ по-долу отъ скотоветѣ. О, бащи и майки! Знаете ли що става въ кръчмитѣ въ този градъ, отворени по наше рѣшение и узаконени чрѣзъ вашата воля? Вие граждани и гражданки, които се зонете християни, дѣ сж синоветѣ ви, братята ви, приятелитѣ ви? Църквата нѣма сила надъ тѣхъ. Тѣ живѣятъ въ незачитане длъжноститѣ си като добри граждани. Ходятъ въ широкия пѣтъ на погибельта и какво върши този градъ за да прѣдвари тая погибель? Видѣлъ съмъ младежи отъ тъй нареченитѣ най-добри фамилии въ този градъ да влазятъ и да излазятъ отъ позлатенитѣ храмове на злото и ужасъ ме обзема когато помисля за бъдещето на България. Наистина, въ сравнение съ други народи, ние сме по запазени, но това не е сигурна гаранция, че утрѣ не ще бѣдемъ като тѣхъ или по-лоши отъ тѣхъ.

До кога приятели мои ще търпимъ кръчмарския демонъ въ нашата срѣда? До кога ще се подаваме на неговата ужасна проклѣтия? О, врѣме е всички християни да се групиратъ и съ общи сили да изгонимъ този общественъ и сѣмеевъ врагъ. Азъ ви говоря въ името на моя господаръ и спасителъ. Азъ вѣрвамъ, че ако той бѣше тукъ виѣсто мене, не би одобрилъ издаването на патенти и позволителни книжа за отварянето на мръснитѣ и адски кръчми, само за туй, че сж едно

доходно перо за държавата. Азъ вѣрвамъ, че Той не би одобрилъ да се издава позволително на кръчмаря съ цѣлъ да се намѣри приходъ за поддържане на държавнитѣ училища. Азъ вѣрвамъ, че Христосъ безусловно би осъдилъ кръчмарската търговия. Вѣрвамъ, че ако бѣше вмѣсто менъ на амвона, щѣше да каже, че е зло и само зло и слѣдователно като зло противъ него трѣбва да се постави всѣко законно и правствено ограничение което е въ силата на обществото. Въ неговото име и въ името на домътъ и отечеството, азъ ви казва да се обявите въ рѣшителна и открита борба противъ кръчмитѣ додѣ се съсиятъ, додѣ силата имъ въ търговията, политиката и обществото стане само споменъ отъ миналото, додѣто се освободимъ отъ тази страшна ехидна, която за много години е фабрикувала прѣстѣпници и разорявала сѣмейства.

Само социалното влияние на кръчмата е доволно да я осъди за винаги. Никой не може да откаже, че кръчмаритѣ като класа (разбира се има изключения) по като класа въ тази страна сѣ най-долнитѣ характери. Тѣ сѣ нечисти, скверни, антирелигиозни, груби и много пѣти криминални, а тѣхнитѣ кръчми сѣ като самитѣ тѣхъ. Никѣдѣ другѣдѣ, както въ кръчмитѣ атмосферата не е наводнена съ корупция и отрова. Въ кръчмитѣ се срѣщатъ най-мръснитѣ характери, въ кръчмитѣ се виждатъ най-мръснитѣ картини, тамъ се чуватъ най-мръсни приказки, защото въ кръчмата се събиратъ най-мръснитѣ обществени души.

Противъ кръчмитѣ, противъ алкохолната търговия която е врагъ на чистия социаленъ животъ, азъ апелирамъ къмъ васъ и за вашето съдѣйствиe. Това е единъ въпросъ, въ който не може да има съмнѣние кѣдѣ лежи правото, и кѣдѣ кривото. Аврамъ Линколнъ е казалъ за робството: „Ако робството не е криво (зло), тогава нищо не е криво (зло).“ Така азъ казвамъ: Ако кръчмарската търговия не е крива (зло), тогава нищо не е криво. Да, кръчмата е моралната проказа на обществото. Всички рѣки на земята не могатъ я прѣчисти, и всички вѣтрове природни не могатъ разпрѣсна нейнитѣ заразители фибри. И да се патентова това въплотение на дявола за пари, за държавенъ доходъ, за издръжка на училища и държавната църква во главе святия синодъ, това е най-черното петно и най-скандалозния позоръ на нашата християнска цивилизация.

Наистина, много деликатна и крайно мъчна е задачата която прѣдставямъ прѣдъ васъ, задача, която пѣкой или нѣкои трѣбва да рѣшатъ. Скърбенъ фактъ е, че въ така нареченото модерно християнско общество, прѣсата, амвона, трибуната мълчатъ прѣдъ наличието на социалнитѣ пороци. Вѣрно е, сегисъ-тогисъ вѣстникитѣ изнасятъ пѣкои пороци, но тѣ така сензационно ги описватъ, щото вмѣсто вѣжди да изпипатъ, очитѣ изваждатъ. Считамъ, че нѣма по-голямъ и по-належащъ дългъ на кой да е общественъ дѣецъ, отколкото дългътъ, да се даде сериозно внимание на разрушителнитѣ грѣхове въ голѣмитѣ наши градове; да се поведе борба противъ грѣхътъ, който издѣбнува и по-къря невидимо младитѣ сърдца. Чуйте ме, приятели! Нигдѣ другѣдѣ не се изявява така ясно свършенната бруталност на обществото, както се вижда въ огнасянето, въ третирането на жени, които сѣ отстъпили отъ пѣтя на чистотата. Никѣдѣ другѣдѣ не е толкова възмутително моралното пристрастие на обществото, както въ третирането на единъ падналъ мъжъ, който разваля и по-къря дѣвицата. Момичето, което днесъ пада подъ ударитѣ на обстоятелствата, които могатъ да ужасятъ

най-якитѣ сърдца, се изхвърля отъ обществото и обявява за нечисто. Прѣдателя на сѣщата тази дѣвойка, при все че неговото прѣстѣпление се знае, е добръ посрѣщнатъ въ срѣдата на така нареченото добро общество, и му се дава за жена чисто момиче, за да стане баща на дѣца прокълнати прѣди още да се родятъ съ сластолюбиви апетити на единъ морално падналъ мъжъ.

Но вие питате, какво общо има този ужасенъ фактъ съ патентованата кръчмарска търговия?

Азъ отговарямъ: много общо. Това е естествения ефектъ на пивото което се продава въ кръчмитѣ защото, свойството на пивото е да възбуди и подпали всѣка страсть и похотъ, която изражда и по-къря човѣчеството. Кръчмата и шангана вървятъ заедно. Това е гигантната двойка, която по-къря младежитѣ на България. Вие не можете да попрѣчите на кръчмата безъ да не попрѣчите и на шангана. Кръчмата е стеблото около което прилѣпватъ всички разорителни пороци на обществото. Единъ виденъ общественъ дѣецъ казва: „спирапето да се употребява алкохолъ ще затвори 99% отъ публичнитѣ домове. Единъ мислионеръ като отишелъ да работи между паднали момичета, чулъ да му се казватъ тѣзи думи съ единъ натѣженъ гласъ: „мислишъ ли, че ние момичегата сме толкова паднали, щото да сме забравили споменътъ на майка ни, за домътъ ни и за всичко което е добро? Не, г-не! Ако не бѣше пивото, алкохола, ние отдавна всички бихме избѣгали отъ този мръсенъ животъ, или пѣкъ ще полудѣемъ. Азъ не знаа, продължило момичето разплакано, нито една отъ моитѣ паднали другарки, които да не пие алкохолъ.“

Единъ докторъ отъ Бостонъ, като стоялъ единъ денъ на една оуъ улицитѣ на New York, чулъ да се вика задъ него: „можете ли ми показати пѣтя за пѣкълъ?“ Той се обърналъ да види що е това. И видѣлъ, че единъ нияница залиталъ по пѣтя и вика: „можете ли ми показати пѣтя за пѣкълъ?“ Докторътъ пожелалъ да послужи на този човѣкъ, отива при него и му посочилъ вратата на една кръчма — „Ето тамъ е пѣтя,“ казалъ доктора. Ти си близо до него. Този е правия пѣтъ за пѣкълъ. Мнозина вървятъ по този пѣтъ — иди, ти ще намѣришъ доволно другари тамъ.“ Да, кръчмата е пѣтя за пѣкълъ. Тя е самия пѣкълъ на земята. И противъ този пѣкълъ, противъ кръчмата, призовавамъ ви да възстанемъ, да се боримъ, да я съсияемъ, да я затриемъ. Въ името на чистата майка, която ви е родила; въ името на невинитѣ дѣца, които ви наричатъ татко, или мамо, братъ или сестро; въ името на всичко което е добро и чисто, въ името на всемогѣщия Богъ, азъ апелирамъ къмъ васъ, употребете вашето внимание, вашитѣ молитви, вашия езикъ, вашия избирателенъ гласъ въ борбата противъ алкохола и алкохолната търговия.

Невидимиятъ Богъ.

Едно отъ най-обикновеннитѣ извинения на невѣрующитѣ въ Бога е това, че Той е невидимъ. Единъ великъ астрономъ е казалъ, че той е прѣтърсилъ цѣлото небе съ телескопа си, но никѣдѣ не е намѣрилъ Богъ. Това е все сѣщото, както да пометешъ подътъ съ една метла и слѣдъ това да казвашъ, че не си намѣрилъ Богъ въ праха. Богъ не е нито звѣзда, нито прахъ. Могатъ да бждатъ виждани само материални прѣдмети. Свещеното писание казва добръ: „Никой никога не е видѣлъ Бога“.

Прѣчка ли е това за вѣрата? Не е ли таквъ случай съ васъ, че вие никога не сте видѣли вашата собствена душа? Вие сте невидимъ. Но човѣкъ, съ своитѣ тѣлесни очи никога не може да види духъ—нито своя, нито духа на най-любимиятъ си приятелъ. Интересно е да се отбѣлѣжи, че човѣцитѣ, които не вѣрватъ въ Бога, постепенно изоставятъ да вѣрватъ и въ тѣхнитѣ собствени души. Не само Будиститѣ, но и скептицитѣ въ Християнскитѣ страни правятъ душата да е просто една редица отъ чувствувания и понятия. Така, че, когато тѣ ни приказватъ за психологията, тѣ разбиратъ една „психология безъ душа“. Има сжщата тенденция къмъ съмнѣние за сществуването на едно „азъ“, или вътрѣшенъ спиритъ, както има тенденция къмъ съмнѣние за сществуването на едно „не—азъ“ или външенъ спиритъ. Но още, духъ, а не материя, духъ, а не идеи е първоначалното нѣщо. Ние не можемъ да познаемъ не-азътъ, освѣнъ, като първомъ познаемъ азътъ, отъ който да го различаваме. Не можемъ позна външния свѣтъ, до като първомъ не познаемъ вътрѣшния свѣтъ. Подобно на горното, невидимостта на Бога е само повече фундаменталенъ фактъ, който има своята аналогия въ знанието ни на отдѣлнитѣ духове. Ако конечнитѣ духове сж невидими, не е чудно тогава, че и вѣчниятъ духъ е сжщо така невидимъ.

Вие си спомняте, че на Аполоновия храмъ въ Делфи сж били издѣлбани думитѣ „Познай Себе Си.“ Това учеше гърцитѣ, че тѣ биха разбрали Бога, само, когато разбератъ и познаятъ себе си. Вие трѣбва да знаете една личностъ тука, за да разберете една личностъ тамъ. Въ фактитѣ на нашата собствена себе-съзнателностъ и на нашето собствено съзнание ние имаме условието и гаранцията на цѣлата богословска истина.

Велико нѣщо е да достигнешъ до своето вътрѣшно себе. Това ние можемъ да направимъ единствено само чрѣзъ помощта на Божииятъ Духъ. Когато ние, доведемъ прѣдъ отворената врата на вътрѣшното ни съзнание и познаемъ себе си, каквито въ сжщностъ сме—духове, създания, грѣшници—тогава само ние ще познаемъ невидимиятъ Богъ, нашиятъ Създателъ, Изкупителъ и Царъ.

Boston.

Прѣвелъ: Z. D. Light.

Апелъ.

На мнозина отъ васъ е извѣстно, че прѣди петнадесетъ години нѣколко вѣруващи чехски и славонски сѣмейства, лишени отъ поминѣкъ и религиозна свобода въ Австрия, напуснахме отечеството си и се прѣселихме въ Раховско, дѣто основахме днешното село Войводово. Наскоро слѣдъ нистаниването ни въ новото отечество, ние си основахме евангелска църква и си издигнахме единъ свѣтлимъ скроменъ молитственъ домъ. Хвала на Бога прѣзъ тѣзи нѣколко години членството на църквата е до толкозъ нараснало, щото старото ни здание отдавна не може да побира тѣзи, които гладуватъ и жедуватъ за духовна храна. Мнозина или сж принудени да стоятъ у дома или пъкъ се трупатъ отвънъ по прозорцитѣ на църковното здание. А влиянието на църквата между блискитѣ села и Рахово е толкозъ голѣмо и тѣй насърдително, щото мнозина има закъсасени и въ едно отъ тия села вече има рѣшителни послѣдователи. Отъ голѣмата сеидба се очаква една богата жътва, за да се посрѣщнатъ неотложнитѣ духовни нужди на

църквата ни и на нѣколкото съседни села ние отдавна сме се заели да си изградимъ ново църковно здание за около 300 или 400 души за постигането на тази света цѣль, ние сме сторили всичко въ кръга на силитѣ си.

Промислили сме за каменитѣ, тухлитѣ, вартѣта и пѣсека. Освѣнъ това ние мжжегъ и женитѣ ни и дѣцата, съ добитѣка, сме готови да работимъ при построяката на църковното здание; при всичко това почнатото дѣло изисква парични срѣдства, съ които ние никакъ не разполагаме, но изобилни срѣдства има у Бога, оставени въ рѣцѣтъ на неговитѣ избрани и искрени чада въ Сѣверна и Южна България. Възлюбени братя и сестри въ България, Божието дѣло между насъ вашитѣ славянски братя се нуждае отъ вашитѣ щедри помощи. Отъ Божия страна ние ви молимъ да ни прострете спомогателна ръка и да имате дѣлъ въ важната духовна работа която се върши въ Войводово и околността съ вашитѣ молитви и помощи увѣрени сме много желаното здание скоро ще се изгради. Богъ ще се прослави чрѣзъ него а вие и ние ще се радваме съ неизказана и прѣславна радость.

Като ви изпращаме тази просба придружена съ сърдечни поздравии и гореща братска и сестринска любовъ въ Христа, ние се надѣваме че вие ще земете това своето дѣло присърдце и ще се отзовѣте благосклонно.

Събранитѣ помощи изпращайте до Пастиръ Мартинъ Рохачекъ село Войводово, Раховска Околия.

Постъпили сж слѣднитѣ суми:

1. с. Церово чрѣзъ г-нъ Крайчевъ	33 л.
2. гр. Дупница г-нъ Майоръ Чакаловъ	20 л.
3. гр. Станимака г-нъ А. П. Игнатовъ	123 л.
4. гр. Пловдивъ г-нъ Ив. М. Цаковъ	90 л.
5. гр. Т.Пазарджикъ г-нъ Бояджиевъ	18'65
6. гр. Хасково г-нъ Кютюкчиевъ	46 л.
7. с. Хотанца г-нъ Иос. Христовъ	51'50
8. с. Котуши Стан. г-нъ Т. Николовъ	3 л.
9. гр. Берковица г-нъ Дим. Христовъ	15 л.
10. гр. Видинъ г-нъ Н. Пулевъ	50 л.
11. с. Ахтиманово г-нъ Д. А. Грозевъ	20 л.
12. с. Папазли г-нъ Г. Продановъ	20 л.
13. гр. Ловечъ г-нъ Дим. Драгановъ	20 л.
14. с. Абдуларе г-нъ Х. Трифоновъ	25'60
15. гр. Пловдивъ г-нъ Казанджиевъ	20 л.

Слѣдва.

СЪДЪРЖАНИЕ

НА БРОЙ 7.

	стр.
1. Стихове — Ст. Ватралси	1
2. Моето въ Англия себепосланство — Ст. Ватралс.	2
3. Войната погледната отъ християн. точка зрѣние.	3
4. Всеобщата война и свѣршекътъ на свѣта — Д. Божковъ	5
5. Младежки отдѣлъ — Ив. Стефановъ	6
6. Хюсеинъ Назифъ Фехми — Петъръ Илиевъ.	8
7. Трѣбва ли християнина да пази сжботата?	10
8. Патентовано зло	14
9. Невидимия Богъ	15
10. Апелъ	16

